

Panorama
veşartin, şînî û bîranîna
çilrojîya koçkirina
seydayê nemir Tîrêj

Komkirin û amadekirina
Dilawerê ZENGÎ

Mafê çapê parastî ye

Navê pertûkê:

**Panorama veşartin, şînî û bîranîna
çilrojîya koçkirina seydayê nemir Tîrêj**

**Komkirin û amadekirina
Dilawerê ZENGÎ**

**Libnan–Beyrût
Çapxaneyê Emîral**

**Çapa Yekemîn
2004**

Têbînî:

**Ev pertûk bi boneya salvegera diwemîn ya
mirina seydayê nemir Tîrêj hatiye çapkirin.
Ev pertûk li Elmanya jî hatiye çapkirin.**

Diyarî

**Ji bo giyanê siwarê helbesta Kurdî ya
resen seydayê Tîrêj re pêşkêş dikim.**

Dilawerê ZENGÎ

Panorama veşartin, şînî û bîranîna çilrojîya koçkirina seydayê nemir Tîrêj

Di roja şemiyê 23.3.2002an de, demjimêr heştê hêvarî, li nexweşxaneyê Dr. ‘Îsam Bexdê, li bajarê Hisiça, li Cizîrê, helbestvanê helbesta resen seydayê Tîrêj çû ber dilovaniya xwedê.

Di roja 25.3.2002 an de piştî limêjê, laşê wî ji mizgefta (Hac Qasim), li taxa ‘Ezîziyê, demjimêr 11ê nîvroj bi coşeke mezin derxistin.

Li pêşîya merasîman komên folklorî, bi cilên Kurdî, wêneyên Seyda û baqên gulan rêzkirî bûn.

Bi beşdariya deh hezaran kes ko ji hemû bajar, gund û herêmên Kurdî civiya bûn, çî nûnerên rêxistin û partiyan, rewşenbîr û helbestvanan û çî girûpên bijîşkan, parêzeran, endazyaran, mamosteyan, bazirganên.. û çî jî pîr û kal, mêr û jin û keç û lawên Kurd yên li dirêjahiya panzde k.m li hev kombibûn, bi çepk û saloganan meş destpêkir. Bi yekdengî digotin:

(Seydayê Tîrêj namire, helbesta Kurdî namire, zîmanê Kurdî namire), û bi rêketin.

Şînî û çilrojîya koçkirina seydayê Tîrêj.....

Li devê riya ku merov ji najarê Hisiça diçe bajarê Qamişlo, millet bi coşeke mezin birêket û berî dan gundê (Gir Keftar), yê ku li dora 35k.m dûrî bajarê Hisiça dikeve. Li dora 500 tirimbêl, pîkab û otobîsan li dû hev rêz dibûn.

Piştî merasîmên veşartinê, seknandinek bêdeng li ser giyanê nemir Tîrêj û giyanê pakrewanên Kurd û Kurdistanê sekinîn û dest bi xwendina gotinan hat kirin.

Li gorî wesyeta nemir seydayê Tîrêj, ko xwestibû Dilawerê Zengî birêveberina karûbarê veşartina wî rabe, ev daxwaz bi cih hat.

Di pêşî de, Dilawerê Zengî gotinek li ser jînenîgarî û helbestvaniya wî pêşkêş kir. Paşê gotina (Bera Dîmoqrat ya Kurd) û gotina (Hevbendî ya Dîmoqrat ya Kurd li Sûriyê) jî hat xwendin. Lê, mexabin ji ber qutbûna kehrebê programên mayî neçûn serî. Lê li bin konê serxweşiyê hemû gotin, mesac û birûskên ko hatibûn rêkirin hatin xwendin, û gelek ji siyasetvanan gotinên xwe kirin, û helbestvanên Kurd, bi xwendina helbestên xwe ew şînî kirin mehrecana helbesta Kurdî.

Serok û sekreterên partiyan yên li bin konê serxweşiyê gotinên xwe kirin , ew jî ev bûn:

Di roja 25ê-3-2002 an de û piştî veqerê ji sermezê li bin konê serxweşiyê serokê (partiya Yekîtiya Dîmoqrata Kurd li Sûriyê) mamoste **Ismailê Umer** gotinek pir balkêş û hêja di dermafê Seyda de pêşkêş kir: .....” ji bo me şanaziyek pir mezin e ko em wek partiya (Yekîtiya) bi karûbarê veşartina Seyda rabin. Lê em dibêjin seyda ne hevalê tu partî û rêxistinê bû. Seyda milkê miletê xwe bû. Milkê hemû partî û rêxistinê bû. Dema em Seyda bi partiyekê ve girêdin em wî biçûk dikin û xebata wî beravêti dikin. Seyda bi helbestên xwe zimanê milet e. Êş û derdê vî miletî anîye ziman. Seyda nemirî ye. di dil û hestê miletê xwe de jîndar e.....”.

-Gotina (partiya Qomonîst ya Sûrî) ji alî mamoste **Hisênê Umero** endamê Mekteba siyasî ve hat xwendin.

-Gotina partiya (Dîmoqrata Kurd li Sûriyê- (elpartî)) ji alî mamoste **Nesredîn İbrahîm** ve hat xwendin.

-Gotina (partiya pêşverû ya Dîmoqrat ya Kurd li sûriyê) ji alî mamoste **Hemîdê Hac Derwêş** ve hat xwendin.

Gotinên ko li bin konê şîniyê ji alî siyasetvan, helbestvan û rîsipiyan ve hatin xwendin ev bûn:

-Gotina Metran Mar Metranê Cezîrê û Nisêbînê.

-Gotina mele Beşîr.

-Gotina Endamê Perlemanê-yê berê-Beşîr Se'îdî.

-Gotina Dr.'Isam Bexdê.

-Gotinên Xelkên Kobanê, Efrîn, Reqa, Girê Sipî, Serê Kaniyê, Dirbêsiyê, Amûdê, Dêrikê, Tirbe Sipiyê, Qamişlo, û Hisiçayê jî hatin xwendin.

-Gotina hunermand 'Ednan Se'îd û Remezan Omerî û .....

-Gotina koma Tolhildan.

-Gotina koma Helebçe.

-Gotina rewşenbîran ji alî mamoste 'Ebdilferîdê mele Ibrahîmê Golî ve hat xwendin.

-Gotina nivîskaran ji alî mamoste Deham Ebdilfetah ve hate xwendin.

Ji alî xwendina helbestan gelek rewşenbîr û helbestvanên Kurd di bin konê şîniyê de li hev civiyan û helbestên xwe xwendin, ji wan:

-Yûsifê Berazî(Bêbuhar).-Nûhat.-Deham Ebdulfetah. -Melê Kurd.-Seydayê Keleş. -Ferhadê 'Içmo.- Salihê Heydo. -Rezoyê Osê. -Konê Reş. -Bêwar Ibrahim. -Dildarê Mîdî.-Perîşan.- Bavê Birûsk. Ferhadê Içmo.-Dilbirîn û .....

Hejmarek mezin ji şîname, behîname û nameyên serxweşiyê li bin kon hatin xwendin, ji wan şandevanan:

-Kemal Burkay serokê giştî yê P.s.k.

-Selah Bedredîn.

-Sertac Bucak.

-Partiya Dîmoqrata ya Kurdistanê -Îraq. (Danîmark).

-Berpîrsiyariya PKKê a rojhilata navîn.

-Abdurrahman Çadircî-Beyrût.

-Konferansa Çand û Hunera Kurdî-Beyrût.

-Parêzerên Kurd li herêma Cizîrê.

-Partiya Qomonîst ya Sûrî-Herêma Cizîrê.

-Yekîtiya nivîskarên Kurdistanê (Rojava) li Elmanya.

-Komîta Mafên Mirovan li Sûriyê CDF-Ismaîl Mihemed.

-Hunermendên Kurd li Sûriyê.

-Partiya Çep ya Kurd li Sûriyê –mekteba siyasî.

-Partiya Yekîtî ya Dîmoqrata Kurd li Sûriyê-
Rêxistina Ewropa

-Partiya Yekîtî ya Dîmoqrata Kurd li Sûriyê-
Rêxistina Belcîka.

-Komela Ciwanên Kurd li Sûriyê.

-Komîta Civakî ya Kurd li Hîsiça.

-Komkar-Fettah Timar-serokê giştî. Frankfurt.

-Samî Ehmed Namî-Stockholm.

-Malbata Cegerxwîn- Keyo Cegerxwîn-
Stockholm.

-Hoşeng Osman Sebrî-Berlîn-Elmanya.

-Sîwan Hecî Berko. Xwediyê Malpera Amûdê.

-Hevbendî ya Dîmoqrata Kurd li Sûriyê-
Rêxistina Ewropa.

-Partiya Pêşverû ya Dîmoqrata Kurd li Sûriyê-
R. Elmanya.

-Partiya Dîmoqrata Kurd ya Sûrî.-mekteba
siyasî.

-Partiya Dîmoqrata Kurd li Sûriyê-rêxistina
Elmanya.

-Partiya Sosyalîst ya Kurd li Sûriyê-komîta
herêma Cizîrê.

-El-tecemu' el-wetenî el-Dîmoqratî el-Sûrî-el-
mekteb el-siyasî.

-Birûska hunermend Se'îdê Gabarî digel helbestek li ser seyda.

-Hunermend Şivan perwer.

-Yekîtiya Nivîskarên Kurd-Dihok.**Hesen Silîvanî.**

Bi navê gelek rêveberên kovar û rojnameyan jî birûskên serxweşiyê hatin şandin û xwendin, ji wan:

Kovara El-Hîwar. -Pirs. -Zengil. -Gulîstan.- Pênûsên Azad.-Sorgul.-Rojda.- Zevî. -Mewasim.- Jîn û Kovara Zarokan.....

Di roja 29.3.2002 an de demjimêr dehê êvarî bidawî anîna konê şîniyê mamoste Azad Elî- sernivîserê kovara Hîwar- sipasiya xelkên Hisiça û her kesên ko di ber vê şîniyê de westiyan û dijarî kişandin kir, û ji wan, ji Dilawerê Zengî xwest ko çend gotinan li ser têkilî, hevaltî û naskirina xwe bi seyda re bîne ziman. Bi vî rengî şîn kete çerxa dawî de.

---

* Ji her rewşenbîr, dîndar û rîsipiyekî ko beşderî van çalakiyan bibû û gotinên xwe bi devkî pêşkêş kiribû û navê wan an berhemên wan di vê pertûkê de nehat belavkirin lêborînê ji tevan dixwazim.

Şînî û çilrojîya koçkirina seydayê Tîrêj.....

Jînenîgariya Seydayê Tîrêj:

Mamoste û helbestvanê helbesta resen nemir Tîrêj di sala 1923an de li parêzgeha Hisiçê-gundê (Nicîm)ê hatiye dinê. Navê wî yê rastî Nayif e. Ew kurê Heso ye. Gava ew dibe şeş salî, bavê wî mala xwe koç dike û li gundê Sêmitik bi cîwar dibin. Tîrêj li wê derê û li cem mele Birahîmê Golî, Qur'anê û çend pertûkên olî dixwîne. Wek gelek helbestvanên Kurda, ew jî di dibistana olî de dest bi xwendin û nivîsandinê dike.

Ew, di sala 1937an de hatiye bajarê Amûdê û li wê derê dest bi dibistanê kiriye. Pênc salan li wê dibistanê xwendiyê. Lê ji ber mercên aborî xwendina xwe nedomandiye. Li wê derê, têkiliyên wî bi helbestvanên mezin re mîna Cegerxwîn, Qedrî can, Hesên Hişyar û Nûredîn Zaza re xurt dibe. Bi akam û bandûra wan, evîna helbestnivîsandinê di dilê wî de şax daye. Bi wan re xebata niştimanperwerî kiriye û wek gelek welatperwer û ronakbîrên Kurda, seydayê Tîrêj jî, di nava civata Xoybûnê de cihê xwe digre. Ligel nivîsandina helbest û çîrokan têkoşînek ramyarî jî dimeşîne. Dîsa S.Tîrêj di bin bandora Cegerxwîn de dimîne

û ji sala 1948-1952an di partiya Qomonîst ya Sûrî de kar dike.

Di sala 1952an de bi destê parastinê tê girtin û dîwanek ji helbestên wî yên ne belavbûyî jî tê talan kirin.

Piştî ko Seyda ji zindanê reha dibe, berî dide nav Ereben Cibûran û ji neçarî demek pir dirêj xwe li nav wan diparêze.

Di sala 1973an de berî dide bajarê Hisiçayê û li wir bi cîwar dibe, ta ko ji nav me koç dike.

Seyda, di bîr û baweriyên xwe de Berzanî bû. Lê girêdana wî bi tu rêxistin û partiyan re nebû. Kurdekî serbixwe bû. Piştgiriya hemû tevgerên Kurdî û Kurdistanî dikir û xwe mîna yekî ji wan didît. Heger merov li helbestên wî vegere ev nerîn pir zelal dibe. Tenê li ser zimanê Mamoste Hisênê Umero tê gotin ko ew di salên pêncî de hevalê partiya Qomonîst ya Sûriyê bû.

Mamostayê mezin û bi nav û deng Cegerxwîn di dîwana xwe ya (Kîme Ez) de, li ser seydayê Tîrêj, bi navê wî yê zikmakî (Nayifê Heso) helbestek nivîsandiye û hêviyên bilind ji wî kiriye. Seydayê Cegerxwîn di wê helbesta xwe de weha dibêje:

**“... Ev xwendin û zanebûn
Nêzîk dîkin serxwebûn
Xortên wek te pir zana
Gerek bêjin; Nezana
Bira destên hev bigrin
Di vê rê de em bimrin...”**

Berhemên wî yên çapkirî ev in:

1-Dîwana **Xelat**, pêşgotin: D. Zengî, Libnan-Beyrût-1985.

Ev dîwan di sala 1990î li siwêdê jî hatiye çapkirin.

2-Dîwana **Zozan**, pêşgotin: D. Zengî, Libnan-Beyrût-1990.

3-Dîwana **Cûdî**, pêşgotin: D. Zengî, Libnan-Beyrût-1998.

4-**Serpêhatiyên Kurdan**(1).Ev kurteçîrok ji alî Şêx Tewfîqê Huseynî hatine wergerandin bo zimanê Erebi.

Berhemê wî yên ne çapkirî ev in:

-Mûlida Kurdmancî.

-Dîwanek ji helbestan. Ya rast (çend helbestên destnivîsî)hene.

-Serpêhatiyên Kurdan(2).*

*(Ev destnivîs di erşîvê Dilawerê Zengî de ne).

Şînî û çilrojîya koçkirina seydayê Tîrêj.....

Seyda sê caran hatiye xelat kirin:

-Xelata Roja Helbesta Kurdî li Sûriyê 1995.

-Xelata(100)Saliya Rojnamevaniya Kurdî.
1998, Hewlêr.

-Xelata Koma Helebçe ya Folklorê Kurdî li
Cizîrê- Hisiça. 2001.

Seydayê Tîrêj û helbest:

Rêjîmên şovenîst digel talankirina dewlemen-
diya serxak û binxakiya welatê me, bi dijwariyek
mezin êrîşî ser ziman, tore û folklorê Kurdî jî
dikin. Lê, herwekî xuya ye, ev armanc û daxwaza
wan heta niha neçûye serî û di dilê wan de bûye
kulek mezin. Ji bo em ji bin destê van rêjîmên
şovenîst derkevin, bi sedan serhildan û
berxwedanên bi rûmet me daye; bê hejmar law û
keçên xwe di vê riyê de gorî kiriye. Ev şer, di warê
parastina ziman, tore, û zargotina Kurdî de jî, bi
dijwarî dom dike û roj bi roj gûrtir dibe. Ronakbîr,
nivîskar, helbestvan û hozanên Kurd yên bi rûmet
di nava vî şerê ha de, cihekî taybetî digrin. Xebat û
têkoşînek giranbiha didin. Pêwîst e, ko em vê xebat
û têkoşîna hêja û giranbiha kêrî nebînin û di vî
Şînî û çilrojîya koçkirina seydayê Tîrêj..... 15

beşê şerê tevgêra rizgarîxwaziya gelê kurd de, wan tenê nehêlin û ne zindîkuj û mirîperest bin, di saxiyê de xwedî li wan derkevin.

Yek ji wan helbestvanên bi nav û deng jî, seydayê Tîrêj e.

Seydayê Tîrêj, li ser şop û riya helbestvanên helbesta Kilasîk ya resen helbesta xwe ristiye. Bi van çend gotinan nerîna xwe di helbestê de diyar kiriye:

“Ez li helbestê bi nezim, awaz, qafiye(serwe), û naveroka wê dinêrim. Ev her çar şert wê dikin helbest”.

Seyda, rûmet, ronahî û cewherê helbestê jî weha dibîne:

***“..Ma rûmeta şî'rê çiyê, ned' xizmeta millet debî
Ronahiya şî'rê çiyê, pesnê welat ko têt' nebî
Çibkim ji wê şî'ra rijî, danegire sewda û mejî
Derdê dil û can nakujî, çaxê ko cewher têt' nebî..”***

Ew, li gorî dîtina xwe van mercan ji bona helbestê dibîne, û ji xwe re dike mîna per û baskên balayekî baz ko bi yek firê baskê xwe li ezmanê Şînî û çilrojîya koçkirina seydayê Tîrêj..... 16

helbesta resen dide û xwe di kûrahiya dilê xwendevanê helbesta Kurdî de cîwar dike. Germahiya tîrêja helbestê, pencên xwe di dil û hestê xwendevan de rewa dike, û xwendevanê xwe di nav tevna pûrsir û pûrsirîyê de dîl dike. Bi vê raza ne penî, tezînokên xweşiyê û akama xwe li dil, hest û derûnan dihingêve.

Li pişt evî bazê serbilind, bazekî şêt û bêhempa di gasîna helbesta Kurdî de heye. Ew baz jî seydayê nemir Cegerxwîn e.

Tîrêj, di bin baskê helbesta Cegerxwîn de berz û mezin dibe. Hînî perwaze û firê dibe. Di derya Cezîrî û Xanî de hevotî melevaniyê dibe.

Linik wî, bejna helbestê pir bilind, bi xeml û xêz û bi kêş û serwe ye, bi zimanekî rewan, pesin û halan, haldan û salixdanên rojeve, gazin û hêviyên rewşa gel di jîna jîweriyê de, di yek hest û hizrî de, li ber tîrêja ronîkirina riya hişyariyê têne meyndin.

Wek me gotî, bi awayekî kilasîk helbetên xwe dihûne: (pesin, şînî, evînî, xweşxwan, perwerî û li ser zimanê bale û teban), kêşa helbestan li ser movik û bi bare ne.

Çewa seyda di bin baskê helbestvanên me yên kilasîk de mezin bû, weharengê gelek helbetvanên Şînî û çilrojîya koçkirina seydayê Tîrêj..... 17

me yên kilasîknivîs jî di bin bandora seydayê Tîrêj de mane, û akameke xurt li nifşê pey xwe re kiriye.

Ew, ji dibistana helbesta jîwerî bû, bi rewş û bûyerên gelê xwe ve pir girêdayî bû. Heger merov li rêzkirina naveroka helbestan hûr-hûr meyzeke, merov xelekên dîroka gelê xwe, û bûyer û serpêhatiyên wan gav bi gav, roj bi roj û dem bi dem lêdivarqile. Ji wan bûyerên herî balkêş ya ko bû sedemê xweştir, ciwantir û şêrîntirîn helbest bi seydayê Tîrêj re bête der. Ew kuştiyarî, talankirin û malwêrankirina ko bi serê gelê Kurd hati bû. Têkçûna peyman a yazdehê Adarê bû. Seyda, volqana derûna wî, kelandin û lihevketina hundirê wî, sergêjî û pizotên hest û hinav û cergê wî bi hev re ew dane ber pêlan û peqiyên, li ezmanê torey a Kurdî helbesta (Ey bilbilê dilşadî) hate vejandin. Ev helbest nûzayeke nû bû di dîroka helbesta Kurdî ya resen de. Em dikarin bibêjin seyda bi vê helbesta xwe derbasî gerdûna xweştirîn helbestên Kurdî dibe.

Ew, di helbestên xwe de, zor û sitemkariya li ser neteweyê Kurd, hoy û sedemên bindestiya gel, û ji bo rizgariya Kurdistanê pêwîstiya têkoşînek bi Şînî û çilrojîya koçkirina seydayê Tîrêj..... 18

yekdest û canbêzariyek bê sînor didît, bi hunermendiyek mezin û bi zimanekî şêrîn û zelal ev rewş aniye ziman.

Bêdiro, bi derd û kovan, xweşî û nexweşî, paşketin û pêşveçûna gelê xwe ve dijiya. Radestî li ber narvînê nedikir, û xwe dîlê hevî û lavlavan nedidît. Lewra digot: “ *jîn divê kotek û zor e*”. Ango ûştê azadî û xoybûnê zor e. Zor nebe setem netê hilavêtin. Bi lavlavan merov naghê armanca xwe. Têkoşîn şana hebûnê ye. Bi baweriyêke bêbend û sînor rizgariya Kurdistanê bi şerê çekdariyê dibîne, û dibêje:

Ez narevim narevim	pêşmergim ez narevim
Wek hîm û tehtê çiyê	tucar ji cih nalivim
Bi zarotî diya min	şîr daye min bi xwînê
Dunya li min bi yek bî	ji ya xwe danakevim.

Bi rastî Seyda, heta bi roja dawîn ji jiyana xwe ji ya xwe nehat xwarê, û digel ko ew bixwe ji malbateke xizan û perîşan bû jî, lê ewê yekê tucarî nikarîbû çavkaniya helbestên wî ziwa û bimiçiqîne, yan berê pênuşa wî ji bîr û baweriyên wî biguhêrîne. Bi pênuşeke bejinbilind û zimanekî rewan û zelal, her çavkaniyên wî diherikîn û dizan.

Şînî û çilrojîya koçkirina seydayê Tîrêj..... 19

Dara evîna wî tim şîn e. Bi hezar berê rengereng xemilandî ye. Lê, heger berê darê tehl nebî şêrînî û sipehîbûnê jî nadin. Tenê şêrîniya gulê bi dîtin û şîravê xweş e. Lê ya xweştir ew e, ko bilbilekî şeyda bi deh hawan bixwîne û pesnê xeml û xêza gulê bide . Wê gavê nuh gulê li naz û kubariya xwe hay dibe, li ber sura bayê sibê diserçime û bi qurnazî serî dihejîne. Durv girnijî, rûgeş û dilşa dibe. Gul! dezgîr e, bilbilê şêt dilketî ye. Heger tu axaftineke bê sûde, lavijeke bê awaz, sazike bê dûzan bî, tucarî tuwê nikaribî dilê gulê bidestxwekî; ji ber ko gulê dilkoçer e.

“..Wan nêrgizan girtî xunav

Bişkeftî xunca sorgul e

Nêrgiz û sorgul bişkivîn

Çîçek û lal û yasemîn

Xweş tên ji wan bex û bîn

Axifte canê bilbil e

Axifte wî can û ciger

Sermaye axîn û keser

Hêstran dibarê cot û fer

Lewra ko çav herdem şil e..”

Seyda, li ser êmîşê welatê xwe mezin dibû, û pir ji xweristiya welatê xwe hezdkir. Girêdaneke xurt di navbera seyda û xweristiya welatê wî de hebû. Di helbestên xwe de pir li ser av û dar, gul û giya, deşt û çiya, mêrg û kanî, buhar û zivistan, dehl û zevî û bale û tebayên welatê xwe digot. Navên hersî dîwanên wî navên çiyayên Kurdistanê ne: **(Xelat, Zozan, Cûdî)**. Binavkirina dîwanên wî pirtir ji me re diyar dibin bê seydayê Tîrêj çiqasî bi xweristiya welatê xwe ve girêdayî bû.

**“..Rojek ji rojên buhara rengîn
Ez diçûme ser çiyayê Metîn
Çiyakî bilind hemî ber û dar
Li jêrê çiyê gelî û zinar
Li dev newalan hemî bax û rez
Li binya çiyê hemî êl û pez..”**

Ew, di temenê xwe de kalemêr bû. lê berê dara evîna wî naz e, ciwan e. xweştir û ciwantirîn helbestên evîniyê hûnandiye, û li ser hezkirin û evîndariya keç û xortan û yar û dilberan lorandiye.

Li ser dûrî, gihandin û kaviên evîndariyê nivisandiye.

**Ma gelo nayê te bîrê, ko te dildarek hebû
Her wekî reswa û kola, tim l'ber dergahê te bû
Her dema ko te nedîba roj dibû lê wek tenî
Xan û eywan tim li wî zindan û hebs û çale bû**

Seyda ne tenê li ser heskirina keç û xortan nivisandîye, lê belê rola keç û xortên xwendevan di rêvebirina kar û xebatê de mîna serê rimê dibîne û bi dengê bilind hawar û gaziya xwe digihîne xortên xwendevan û ji wan dixwaze ko bi rola xwe ya dîrokê rabin:

**“Xortê jîr û xwendevan çare û ûmîda millet
Rabe ji xew tu carek serê roja me derket
Xwe rapêçe birader ji bo kar û xebatê
Kes nema ye di xew de cîhan pêkve li hev ket
Li çar kenar û hawêr şer û halan û ceng e
Karwanê riya jînê binêre va bi rê ket
Li şûnwara nemînî dem pir xweş e birader
Divê wextê nemane tu kes bê al û şewket...”**

Seyda, gelek stranên folklorî bi kêş û serwe hûnandîye. Ew stran ji mirinê reha kiriye û sipehîbûn û qeşengî bera rewanê wê daye û bi hunerek pir mezin û bilind hûnandîye. Mîna:

Siyamend û Xecê 335 cotmalik in, Sîpan û Perwîn
400 cotmalik in û Ciwan û Kejê jî 421cotmalik in.

Weharenge bi dîrok û mêjûwa gelê xwe ve jî
girêdayî bû û leheng, mêrxas û navdarên dîrokê di
helbestên xwe de aniye ziman. Pesnê dîroka gelê
xwe dida û her û her digot:

**“..Buhîstek Xuda ye li xakî zemîn
Berê ew bi navê Meya Fareqîn
Ne dûre ji havîngehên ber Ferêt
Bi nav û bi deng bûye bûka welêt
Ji berya hezar sal Meya Fareqîn
Dibû dewletek serbixwe nazenîn
Dema bûye dewlet bi serxwe’v dihat..”**

Bîranîna çilrojîya koçkirina seydayê Tîrêj

Di roja 1-5-2002-an de, li parêzgeha Hisiça, gundê Gir-Keftar, ji hêla malbata nemir û xwedî kovar û nivîskarên Kurd ve li Sûriyê, bîranîna çilrojîya koçkirina Seydayê Tîrêj hate li dar xistin.

Komîta amadekar ya bîranîna çilrojîya koçkirina Seydayê Tîrêj:

Bo pêkanîn û birêvebirina bîranîna çilrojîya koçkirina Seydayê Tîrêj, komîtek ji deh kesan hate damezirandin, ko digel malbata Seyda kar û barê vê bîranînê bi xwe bigre. Di vî warî de dan û standin bi dezgeh, navnasên rewşenbîriya Kurdî re vekirin. Kovar, rojname û berpirsiyarên çapemeniya Kurdî agadar kirin. Rewşenbîr, nivîskar û hunermend tev vexwendî vê rojê kirin.

Komîta amadekar ev in:

- Dilawerê Zengî (Şam).
- Rezoyê Osê
- Seydayê Keleş (Qamişlo).
- Konê Reş
- Yûsivê Berazî (Serê kaniyê).
- Diham Ebdilfetah (Amûdê).

-Ciwanê Evdal (Dirbêsiyê).

-Salihê Heydo (Hisiça).

-Mihemed Qasim (Dêrik).

-Axîn welat (Efrîn).

Hêjayî gotinê ye, ko hunermend **Dilxwaz** bi boneya bîranîna çilrojîya koçkirinê wêneya S.Tîrêj bi awayekî pir mezin û ciwan afirand û di vê rojê de pêşkêşî malbata seyda kir.

Bîranîna çilrojîyê li Gir-keftar:

Li gorî vexwendinê, li gundê Gir-Keftar, li nêzî gora seydayê nemir Tîrêj û demjimêr 11ê nîvrojê bîranîna çilrojîya koçkirina Seydayê Tîrêj li dar xistin. Bi bihnek rawestana bêdeng li ser giyanê nemirên Kurd û Kurdistanê û giyanê nemir Seydayê Tîrêj dest pê kirin. Endamê birêvebirina çalakiyên bîranîna çilrojîya koçkirina seydayê Tîrêj Dilawerê Zengî bi gotina li ser jînenîgariya nemir dest bi çalakiyên rojê kir.

Di wê rojê de 40 kesan bi berhemên xwe beşdarî kirin. Ji wan gotin, gotar, helbest û awaz hatin pêşkêş kirin. Çend hunermend û dengbêjan jî bi deng û sazên xwe tevî van çalakiyan bûn. Mîna koma Orkêş, Husên Salih, Nesrîn, Şukrî Omerî (Bavê Berzan) û..hwd.

Şînî û çilrojîya koçkirina seydayê Tîrêj.....

Di navbera her çalakiyek rojê de, tenê navên şandevanên birûsk, faks û nameyan dihatin xwendin. Ji ber tengiya demê naverokên wan birûskan ne hatin xwendin. Ew jî ev in:

Şandevanên birûsk û şînameyan:

-Serokê P.Y.D.K. li Sûriyê mamoste **Ismail Umer (B.Şiyar)**.

-Tevgera Sosyalîstên Ereb – **Behcet Rimheyn-Hişa**.

-Xort û rewşenbîrên Aliyan-Mir'an Axa.

-Koma Helebçe ya Folklorê Kurdî-li bajarê Hisîça.

-Behcetê Begê(Bavê Şino) ji Amûdê.

-Bavê Hozan –ji Kurdayê.

-Bavê Hêja –Ji Helebê.

-Kovara Pirs, Hîwar, Newroz, Deng, Pênûsên Azad, Zevî û Mewasim.

Bidawîhatina bîranînê:

Birêvebirê çalakiyên bîranînê li ser navê malbatê û navê komîtê sipasiya beşdar û berhemdêran kir. Bi sirûda neteweyî re bîranîn kete çerxa dawî de.

Şîna seydayê nemir Tîrêj

Tu seydayê gelê Kurdî

Bi helbestan te fêrdayî

Li nav Kurdan te rûpel girt

Di dîrokê ne windayî

Tu Lorka û Şikispîrî

Tu Taxûrê me Kurdayî

Heya Kurd hey li dunyayê

Li nav Kurdan tuyî Manî

Di tarî da te rojê Kurd

Bi tîrêjê xwe ronî kir

Gelek tiştên xuya nedbûn

Ji Kurda re xuyanî kir

Nexweş bû Kurd ji Kurda ra

We tim dozê jiyânî kir

Tu Bêkes û Hejarê Kurd

Cegerxwîn û melê Xanî

Te rê da ber gelê Kurd tim

Ji bo Kurd jî felat bin ew

Bi xamê bê hedar bûyî

Dinivîsand bi şev bê xew

Tu wek Ducla û Xabûr bû

Herdû Zab û Ferat bû ew

Dilopên hêsirê Kurdan

Ji jor tîrêj wan gelek kanî

Ji dozê ra tu perwer bû

Şînî û çilrojîya koçkirina seydayê Tîrêj.....

Ji Kurda ra civat çêkir
Ji nav Kurdan tu mir barkir
Ji helbestan Kurd têkir
Cegerxwînê duduyayî tu
Bi zanyarî we Kurd fêkir
Di gorê da tême serdan
Mirî dîsa tu rêzanî

Li ba serwer û zanên Kurd
Ewên şandar tu mêvanî
Li Bêkes û Hejarê zan
Cegerxwîn û melê Xanî
Riza û Şêx Se`îdê kal
Li ba Qadî û Barzanî
Li Ihsan Nûriyê Agrî
Û Şêx Mehmûd tu cîranî

Tu çû ba wan li vir ez mam
Silavê min li wana kî
Bi helbestên xwe yî şêrîn
Tu hêvî min ji wana kî
Ku ez bimrim li ba wana
Mi jî belkî bi cîran kî
Bibêj ew Bêbuharê jar
Ji wî min ev silav hanî

Dibêje Kurd li Kurdistan
Di xew dabûn we tev ş`yarkir

Şînî û çilrojîya koçkirina seydayê Tîrêj..... 28

Hemû Kurdên li cihanê
Nezan bûn ew we tev zankir
Dibê bavê me Barzanî
Bi çekdarî rijîm sazkir
Welatê Kurd xerab nabê
Ji kurd ra wî binat danî

Mi sûnd xwarî heya bimrim
Dibê rêça we bernadim
Heya saxbim li dunyayê
Ji wê rêçê xwe banadim
Bila nemrim bi sernizmî
Ji çewser ra qe rê nadim
Bila bimrim şehîd im ez
Bila nemrim bi erzanî

Welatê min di dest çû ser
Ezê dozkim bi bêwestî
Ku ê doz ke tucar namrê
Kesê dozê xwe tim xwestî
Mirovim ez wekî xelkê
Divê jînbim bi serbestî
Bi zor mafê xwe nestînî
Tucar wê kes nebên hanî

Bêbuhar

Şîna Tîrêj

Tu nîşana me bû seydayê Tîrêj
Tu sitêra me bû tu bû gelawêj

Belê seyda te em dane kul û xem
Tu dîwana me bû tu bû serecem

Tu bû ê ko te germî pir dida me
Bi me xweşkir te ev kar û keda me

Te barê me girantir kir hevalo
Te xatir jî ji me nexwest çima lo

Te em kuştin bivê derba xedar e
Te dil sotin li me hişk kir buhar e

Tu seydayê me bû rênasê Kurda
Çima îroj te zû destê me berda

Tu hêja bû çima te ber nebîr ser
Alîkarê gelê kurd bû li her der

Erê seyda ji nav me tu cuda bû
Te benda me şikand û pir xera bû

Tu hevalê Cegerxwîn û Keleş bû
Berî çil rojî ew roja me reş bû

Çima em kurd bicarek bê si`ûd in

Şînî û çilrojîya koçkirina seydayê Tîrêj.....

Çima dijmin li ser me tim şerûd in

Va Afxan û Felestîna me hel bû
Para gelê kurdî çima xerdel bû

Divê çêkin civak û kom û cerdan
Welatê me hê meydana zigurdan

Serî rake were bayê me rabû
Ji Êlûlê ve bî tir ew xuya bû

Tu mizgînê bide koma şehîdan
Wekî xanê Cegerxwîn û Qedrî can

Ji wan re bêj Keleş va name rêkir
Ji yezdanê mezin wî bo me çêkir

Dem hatiye wê perde bên çirandin
Qeyd û zincîr wê tevde bên şikandin

Bê xem razin neyar wê tev nemînin
Ji zû ve kurd li ser wan tev bi kîn in

Eger bimrin wê gel tev bêne meydan
Li Kurdsitanê namînin perîşan

Bi zarê xwe emê tevde bixwînin
Nêzîk maye azadiyê bibînin

Ezê bankim ji Gir Keftar tu rabe
Welatê me dibin destan de nabe
Şînî û çilrojîya koçkirina seydayê Tîrêj.....

Were cejna me pîroz ke bi rastî
Guman heye dever tev bibe haştî

Gelî kurdan kul û derdan veşêrin
Li ber bayê demê kevan bidêrin

Dema me hatiye divê ne razin
Şev û rojan heqê xwe hûn bixwazin

Bi xamê tev bikin cenga neyaran
Pirtûk û nameyan çêkin bibaran

Hezar carê se`et xweş be tu Tîrêj
Heta saxim ezê herdem bikim bêj

Te sê pirtûk ji me`r hiştin birawo
Ji vî karê hêja û pirbuhawo

Gelê kurdî li ser gora te kom in
Li ser te şînê dikşînin bidom in

Hezar heyf û mexabin tev dibêjin
Ser û jêr in li ser te mest û gêj in

Hezar rehmet li gora te bibarî
Hezar baqê gulan bo te diyarî

Seydayê Keleş

25/4/2002

Serbixwe li vir yan li wir
Yek jî bi têkilya nemerdan nehişt tîna xwe
bişkînî bi tewafa gora Berzaniyê nemir.
Hinga..guhdarê delal..di şîna seyda û ji çilê wî re
Ev rêz û ristik min bi darvekir.....

Ewrek reş û tarî va bi kulpan kirye halan
Asoyê me girtî wî ji Dêrik ta bi Şam e
Bahozek lidarxist û li hawîr toz û dûman
Bayê ecelê zor û bi lez pif da çira me
Tîrêjê heta wa hunerî hew dide insan
Roja me dibû şev, vaye mestir bû kula me
`Ey bilbilê dilşadî hela wer bike fixan`
Seydayê ko gazî te fikir piştta xwe da me
Koça xwe girêda û li ser şopek bê han
Bê xatir û destûr vaye çû barkir ji ba me
Estûneke avaniya hunra hate wêran
Daxek li dilan da, çi bi tesîr û ekam e
Xeşmê li me mek (bilbilo) ka tê çikî ferman
Hibra me ziwabû, û ji min perçe bû xame
Ger karibî bahozê bixî gumgum û cêran
Ava deriya sor û sipî têxî du cam e
Derzî darvekî bi çendekê çend gamêş û filan
Hestan tê nikarî bikî pêda û sedema me
Ev çilroj diborin wekî gogê ez bi dewran
Manendeyê goyînê bilerzîne li qam e
Pêpê digirim ez li hevok û pirs û tîpan
Rêzbendeke rêzdar be ji bo sarkî kela me
Şînî û çilrojîya koçkirina seydayê Tîrêj.....

Ez tînê hevokik xweş û pirsek helo û rewan
     Asa bê di şînê de,go hêja bî meqam e
 Lewra ev e Tîrêj bû li esmanê me Kurdan
     Komek ji stêran bû, ne perwîn û beram e
 Tîrêj va te çêkir bi xet û xêzik û xaman
     Şalek xweş û zîba te bi dilşadî dida me
 Azarê me Kurdan te hilanî ji dil û can
     Wek xwînê diherikî li rehan jan û xema me
 Rewşen kirî tor û edeb û ristik û xweşxwan
     Dengbêj distirên wan va bi awaz û meqame
 Gazî te fikir gel ma nebes, ev xew û razan
     Dagêrî welatêm hê dixwin maf û keda me
 Ev reng e ezîtî ji we bê hêz dikî karan
     Biryara biyanî li we xweş tê berî a me
 Ev kîn ji me Kurdan kete mêjî bûye wek jan
     Şerme ez bi rastî yek li yek nakî selam e
 Yek perçe be ey Kurd ne bi cad û ne bi kînan
     Bê yektî û zanîn û edeb kes naçî dame
 Rêça serxwebûnê te bi rastî daye nîşan
     Te ji gel re digotî here pêş raste riya me
 Seyda te digo ji ber mirinê beyhûde bazdan
     Iskenderê Romî bî, çi Cemşîd xwedî cam e
 Qarûnê xwedî mal bî, weyan dektorê luqman
     Keyxusrewê Mîdî bî, xwedî tac û peyame
 Seyda xwezî dîbame ji sê parî Kurdistan
     Çendik ji birûskan,weya çend xêzik ji name
 Omîd û hewara te bû tim şahê li Berzan
     Ma qey go di şîna te`d bijîn?şerm û herame
 Şînî û çilrojîya koçkirina seydayê Tîrêj.....

Tîrêj te ji wênê xwe dîkir pîrs û sûalan
Ka wê çî be halê te,eger bê dawîya me
Ka wê te bi dilsozî hilînin li civatan
Ya xod tê bibêjî va tu çû ez tenê mame
Seyda serî rake hela va ev der û meydan
Milet bûye lek lek,li ger û çol û şîqam e
Mînaka te hildane li ser sîngan û destan
Yek dengî dibêjin namirî, saxe li ba me
Yek dengî dibêjin namirî saxe tu rêzan
Sînbol û nigare tu li ser berz bî name
Ê wek tene Tîrêj timî şana dev û lêvan
Naçin ew ji bîra me bi salan û heyam e
Seyda va li ber te ditewin bejn û ser û can
Bo yên wekî Tîrêj ditewin tim ser û qam e.

Hadî Behlewî **Nûhat**

Bîranîna seydayê Tîrêj

Koçkirina dawî ya seydayê Tîrêj ziyaneke pir mezin e ji çandeya Kurdsitan re, helbesta resen ya kilasîk bi taybetî behra bihtir ji vê ziyânê wergirt, hêvîdarin bihingayî hin helbestvan hol bidin ko bikaribin vê valahiyê dagirin, da ko em dilbicî û pişterast bimînin. Nizanim ji ko destpêbikim.

Perîşanî, jankêşî, koçberî, azarî, penaberî ya gelê Kurd bi saloxeke durist, rasterast, tevde kul û jan, di piraniya helbestên Tîrêj de têne berçav û bi kûde dibin. Helbesta (Bilbilê dilşadî) nimûneke zindî ye, paye nazik û hestiyar e, di hola çandeya Kurdî nûjen de, wêneyeke dîmeneke rastego ye, bi jankêşî ve rû dide..

Ji bêhtirîn helbestên seyda, hilma xwîna pakrewanên pîroz difûre, Tîrêj evîndarê xwezayî û mirovan bû, ji pala re dîrok gotine, ji karker û rêxistinên wan re distira, li ser kuştara-komkujiya Sebra Şatîla helbest nivîsiye, bi tundî şermezar dikir. Nizanim ji ko dest pê bikim.

Şilîta ko Şêx Se`îd, Seyid Riza, Qadî Mihemed, Leyla Qasim, pêhatine darvekirin, ew şirît hemîşe Tîrêj li dor zingelorka xwe dorpêç didît û bi wî janî ve dijiya, hema hêviya wî neşkest, ne çimiya, ji ya xwe nehate xwar. Pêtiya agirê Newroza Kawayê hemdemî (Mezlûm Doxan)bihtir giyanê seyda tehfil dikir, dil û cegerê wî sîqal dikir, razên Şînî û çilrojîya koçkirina seydayê Tîrêj..... 37

arezûya veşirtî ronî dikir, ji welatperweriyê re han dida. Işkenca berxwedan vanan, azarîn girtî gihan bi gihanê xwe Tîrêj bi wan re parvedikir, bi rikdarî di ser pozê dagîrkera re, li berxwe dida. Li ber lehengiya (Zîlan) û hevriyan bi tore radiwestiya, herwekî seyda têre ji nasandinê ko tim û tim bi mafê jinê re bû, heya dawî. Bi çalakiyên hîlo-bazên gupê çiya, çiyayên welatê agir û rojê re Tîrêj geş dibû, rêz digirt, mûral didan, dijî kedxur û xwînmiyan kela xwe dirijand.

Nizanim ji ku dest pê bikim.

Wek çavdêrekî dilsoz, biwîrên kêşeya gelê xwe bi xweşî, berşiyar ve bi hestekî rastgo, bi bihrevanîyeke bêhempa, bê sînor û bê pîvan, bi zimanê daykê şêrîn û zelal, ji kûraniya dil, bi şewat, bi helbesta resen pir xweşik dirist, bi diwêt dihûna, biçêjke balkêş, radiçand, radigihand, bi evîna xwe ava welatê xwe ve, stirayî, diweşand.

Di navtêdana serhildêran de bi nav û nîşan bû, bi yektiya gel re bû weke neynûk û goşt, di binê tomercan de, jî ranediqetiya, wek hêv diparst, ji birakujîyê re, bi tundî, bi hêrsî bina qîr dida. Bi desttengî û belengazîyê re pevdîçû, li hember wan xwe dananî qor nebû, dibe ku di hin mijaran de bi mirov re nehem ram bû, lê di encamê de dilsoziya seyda bê navbir, bê murav, bi dilpakî bi Kurd û Kurdsitan ve, bê dudilî, bi zelalî rû dida. Û tucaran di perwazên rêxistinan de Tîrêj hilnedihat.

Şînî û çilrojîya koçkirina seydayê Tîrêj..... 38

Ji ber dana wî ya bi nirx, ku hestê neteweyî dilivan, dihejand, digiyand, bigiranbihaya- cêzên genimî sorgul û manî- heya ber bi perê ezmanan, em ji Tîrêj re rêzdigrin, destên me li ser heve. Şîrê daykê li we fehîle, lawê bi nan û xwê, spasî û hezaran aferîn, lewra bi kom hezaran mirov herikîn (Gir Keftar) xatir jê xwestin û sipartin dilovaniya xwedê û bê navbir yek qîr didan: Tîrêj namire. Em tevlî qîrîniya gel dibin, û dibêjin oxir be gorbuhişt . û di bîranînê de, em vî hestî dubare dikin.

Tîrêj ne mirî ye

Payîz û buhar dem sal in xweş in
Xwerist û jiyan bi wan ve geş in
Di rixt û mêwe ev genim û ce
Nav dixwe medin axa me dide..
Neyar diçinin nehêlit dixin
Lê em weke Kurd tî mane zigurd..
Çîma mijdarî serê xwe xwarî
Dara jiyanê te pel jê weşand
Cegerxwîn revand helbest dihûnand
Wî hêvî diçand wî şîn dicivand
Dest didane hev ciwanên bengîn
Sema digirtin bi mihr û evîn
Ji baxê gulan sitrî diçinin
Rêka mirovan kelem dibirin
Bi armanc digot nebû delodîn
Ji ber ku çawê dilê me şikest

Qirdê me kor e bi kovan û mest
Pir em tengijîn xemxur û xemgîn..

Adara çikûs zirza bê mirûs
Kê tu niquçand tilî te hilda
Wilo dest bi dest te bi dil veda
Te pênûs şikand te diwêt rijand
Ji dilên bi kul keser difirand
Dijî kedxuran wî rim dihejand
Tîrêja rojê simbil dipijand
Simbila jînê mêwe digihand
Kesk û sor û zer gul pê vedibûn
Kulîlk û beybûn gulşen hey dibûn
Bilbilê şeyda sirûd tê dida
Tiltivîk û kew şalûrê rengîn
Qulingên bedew bi lîs û hêlîn
Kê pilwaz didan lê dikitin xew
Tîrêj çû ava kulîlk çilmisîn
Xweza xeyidî tilûr pinisîn
Bîra me anî koça Cegerxwîn
Birîn axivîn birîn axivîn..

Dîroka me ye timî raperîn
Dîrok me girtî dastana Hitîn
Ji mala pîroz kê berda Firing
Ji ber kê revîn di cengên bi deng
Li Mercdabiq kê berda neyar
Şerê Çaldêran dibû tar û mar

Şînî û çilrojîya koçkirina seydayê Tîrêj.....

Şiqêf û Ernûn kî bû xwîn rijand
 Bi dem û dewran kê neyar şikand
 Xwîna me tal e wek zilindar e
 Pişka me qar e çima ifar e?
 Bê nan û xwêtî çima li kar e
 Li ser vî gelî qîr û hewar e
 Me biçûk dikin her ro terp û toz
 Tipê kurd bin lawaz û aloz
 Çanda me dizîn ziman tê birîn
 Ev ne rewa ye çima gurgîn..
 Çima bermalî herî ê me bin
 Em ne çêlikên `Eyska `ereb in!..
 Na mijdarîna adarê na na
 Qîma me nehat tebax vaye hat
 Berbangeke nû rojek nû hilat
 Li ber şewqa wê niqir vejiya
 Gelê birûmet rabû ser piya
 Ji ber tîna wî neyar bezdiya
 Berxwedan e jîn alinde mizgîn
 Arê nixumî bû pêt û rivîn..
 Qirx bilind bû li dû bayê nû
 Ronahî pêket zanîn birêket
 Deng bi deng ket me kostek birîn
 Gelek Cegerxwîn Tîrêj aferîn
 Me haştî divê biratê divê
 Wekhevî divê wekhevî divê.

Hac Ebdilferîde mele Ibrahîmê Golî

Şînî û çilrojîya koçkirina seydayê Tîrêj.....

Çilrojîya seydayê Tîrêj

Xûşk û birayên amade.., Nivîskar, torevan û ristevanên rêzdar..,

Dost û dilxwazên seydayê Tîrêj.. Çaxa we xweş be!.

Em îro yekî ji erkên xwe yên pîroz- bi cih dîkin, li hembera ristevanekî xwe yê hêja û xoşewîst, seydayê Tîrêj. Ev yeke ji erkên giran û pîroz ewên ku dikevin ser milê xwediyên xameyên bi rûmet, çikû gelek erkên din jî di stiwê wan de ne; wek rêberiya civak û gel, civandin û hevqirtina gel û hêzên wî yên zana û konevan, pêşveçûna zanîn û têgihîştinê, û gelek erên din yên dikevin ser milê xwediyên hiş û ramanê. Em bi hêvî ne ku rewşenbîrên me cihê xwe bigirin û dagirin.? Em bi hêvî ne ji partî û rêxistinên me ku rê li ber rewşenbîran negirin.? Em bi umîdin ku xwedî raman û partiyên me alîkar bin bi hev re, di hilgirtina barê kêşeya me ya Kurdî ya rewa û dademend de.

Tîrêj tu ma şewqek geş û her vêketî

Kuldar û perwer ma, tu bo vî miletî

Ey bilbilê pir nalenal û dilbirîn

Ew dil, ji ber derdên te- ma êş lêketî

Dostê te bû, ew “bilbilê dilşad” û geş
Lê her,ji ber derdan,tu ma qels û ketî
Derdê te “Sîpan” û “Xelat” bû, berf û sêv
Tevlî “Xeca” dildar bi wê serxweş ketî
Derdê te “Zozan” bû digel deşt û çeman
Dildar tu ma ta dawiyê, sur lê ketî
Doza te “Cûdî” bû, gelek efraze ew
Berjor tu çû, mandû tuma, dilperpitî

Zana û rewşenbîr gelan hişyar dikin
Zana nebin, gel herdimînin raketî
Bê pendiyar û xwendevan û şareza
Gel nagihên rêzên bilind û serketî
Ey jîr û hişmendên gelê Kurdê Nebez
Em Kurd tenê, azad nebûn, man paşketî
Erkê we yê pîroze hûn zû dakevin
Hola xebata dûdirêj û pêşketî
Pir şerm e ev bindestiya zor û giran
Riswaye ev rewşa me, ev bê rûmetî
Bê sûd e zanayê ne rast û keysebaz
Hem partiy û rêxistin ên tîş lêketî
Pir şerme rewşenbîr ji dozê dûr kevin
Bê sûd e ev kar û xebata daketî
Pir seyre gava em ji hevdû dûr bibin
Doza me jî azadiy û kurdayetî

Partî eger zana û pir dilsoj nebin
     Bê sûd dimînin xaf û rîpên konetî
 Ew partiya zana li nav wê pir nebin
     Kengî giha daxwaz û dozên berketî?
 Serkirdeyên zana û jîr û xurt nebin
     Bêhûde ne ew wek pilingên kaxetî
 Zana ku tek bin, bê hevla û hogiran
     Bê piştgirî, kengî dibin deng pê ketî?
 Zana dema bû keysebaz û “ez” perest
     Tenha cuda dûrma, ji nav gel derketî
 Zana dema pabend nebin bo kêşeyê
     Dûrin ji gel, kurtêlxurin, bê payetî
 Zana eger dixs û bi kîn bin ew ji hev,
     Bedkar e ev bê sinçiyû bê hawetî
 Zana divê herdem bibin rêber ji bo
     Dilpakiyû azadiya bê kolektî
 Zana divê mînak be her bo başiyê
     Şewqa bilind û her xuya, çavlêketî.

Seydayê Tîrêj giha dilovaniya Xwedayê xwe,
 bila “Xelat” û “Zozan” û “Cûdî” li cihê wî sax
 bin, bila nivîskar û ristevanên Kurd- sax bin, bila
 serê dost û dilxwaz û zarowên wî sax bin.

Bijî Kurd û Kurdistan.
 Bijî dilsojên Kurd û welêt.

Ey hevalê pir çeleng û zindiyar
Ma ne zû bû dest ji jînê hate xwar?
Dest te şuştin, zû ji jîna tariyê
Pişt te da wê sext jiyana tengezar
Ev jiyana pir qidoş û pir nexweş
Tev te berda ew jiyân, serbar û bar
Ew jiyana bûye pêt û Kurd pijand
Ew jiyana bextreş û bê dost û yar

Ger te dît dijmin li Kurdan bûne gur
Bûne hovên devbixwîn û dî û har
Ger te dît zora neyar her gûr dibû
Kurd ji ber wê, perçebûn tev tarûmar
Ger te dît zorê, li kurdan pêl veda
Bûye derya, bûye bahoz, çarkenar
Lê bila derdên te hilbin yek bi yek
Da li can û dil be mizgîn berxudar
Dilniya bin, torevanên Kurd hemî
Xameyên wan ket ne nava karûbar

Ger te dît her dem sitembarî li Kurd
Cûreyên wê pir me dîtin, car bi car
Pir, ji destê rehperestan, zor me dît
Çav li roja geş, diman em bendewar
Ger me dîtin pir demên dijwar û reş
Va ye azadî xuya bû rûhinar

Ger neyaran rûpelên Kurd reş kirin
Lê li dîrokê bi şewq man namidar
Kêşeya Kurd va belav bû ber fireh
Pir xebatkar dane pêş gel, serguzar
Serbilind din kurd, ji çerxên kûr û dûr
Têne hola berxwedanê şehsiwar
Lew li dîrokê Nivîsîn rêz bi rêz
Rûpelê pak û qeşeng û xweş nigar

Nav cihana nû tu dilşad be, heval
Lew dilêrên Kurd hemî mane likar
Va ye azadî, li pêşçav, geş dibit
Va ye serbestî li kurdan, bû bihar
Va ne dijmin her li hawîr şerpilîn
Dil bi tirs in, hiş belav in, wey hewar!

Mehmûdê Sebrî
(Evîndarê Xemgîn)

Bila seydayê Tîrêj xemgîn nebe, ku li Gir-Keftar bi cih bû ye. Belê, ola Zaradeşt behweriyê bi hebûna du hêzên dijraber tîne, xêr û şer. Ango ronî û taristanî.

Serkanên vê olê Rexê Zaradeşt bi cûmek agirê pîroz, ji roniya Ahora Mazda pêdixistin û ew ji bilingehêkî difirandin. Devera ev Rex lê deyne dibe şûneke pîroz û mezargeheke vê olê lê ava dibe. Wilo, devera seydayê Tîrêj lê bi cih bû be, dibe mezargeheke rewşenbîrî. Ez helbesta `Rex` ji xilmaşiyên xwe diyarî seyda dikim.

REX

(1)

Me
Rexê Zaradeşt
li serê çiyayê `Avista`
kar
kir.

Rojê
bi
şev
serek lê da
û
bi cûmek agirê pîroz

Şînî û çilrojîya koçkirina seydayê Tîrêj.....

ew
bar
kir.

(2)

Me
hêviyên xwe civandin
li ser perên wî danîn
û
ew
firand....

Bilind rêst
Fereh rêst
û
liva wî
xew ji çavan revand.

(3)

Koç
û
êlên me
mane li bendê...

wî
li
dora me
xêzeke agirî gerand.

(4)

Me

pîrozgeha xwe

li

şûna Rexê peritî

ava kir...

xêz li me teng bû

me

ji yazdanê pak

dilovanî

lava kir.

Seydayê Tîrêj dilberek hebû, ew di jîyanê de, bi serfirazî himbêz nekir. Li koçkirinê wê ew himbêz kir. Dilbera wî jî ev xaka pîroz bû, ev welat bû- Kurdistan bû.

Ez ê li ser zîmanê wî vê helbestê pêşkêşî yara wî bikim.

Ez û Yarê

Ji bo te ez mijan û çav û zar im

Ez im damar û ra û ez xumar im

Ji min dil bo te bû hêlîn û warek

Ez im rav û rev û ez bendewar im

Ji bo te ez gulî û şan û xal im
Ez im ew zilf û ez ew bejn û bal im
Didim ez soz û peyman û qirarek
Ji bo te ez kiras û rist û şal im

Ji bo te ez xunafim, tim dibarim
Ez im şevnem û ez pêtî û ar im
Ji min gewrê dixwazî tu çinarek
Kulîlk im ez û ez xuncê buhar im

Ez im çerx û livîn û ez zinar im
Lehî me ez, û ez şap û sûxar im
Ji min dil bo te bû kêl û kinarek
Ez im berbad û ez soz û qirar im.

Rezoyê Osê

Seydayê Tîrêj Bilbilê Buharê

Seydayê Tîrêj jî, li meha avdarê bû mêvan.

Avdara ku gelek ji têkoşer û torevanên me di zikê xwe de daqurtandine. Avdara ku bi bûyerên Kurdistanî, ji kêf û şahiyê, şîn û xemdariyê, hatiye xemilandin.

Adara ku pêşewayê gelê Kurd Barzaniyê nemir çavên xwe di 14ê wê de, bi dîtina dinyayê kilkirin û di 1ê wê de, ew çavên wî yên bazî bi ser hevde hatin xwar û gewrika dinyê winda kir...

Avdara ku cejna Newrozê, cejna netewî Kurdî, cejna berxwedan û azadîxwazan di sînga xwe de hambêz dike. Avdara Qadî Mihemed û Mehabada bi xwîn, avdara peymanî Cezair, Avadar Helebça birîndar...

Ma emê çi bêjin û çi nebêjin, vê avdarê rojekê xwe bê bûyerên Kurdî derbas nekiriye. Mixabin ku avdara Îsal jî, xwe bê par nehişt, wê jî heska xwe di nav bûyeran de dakir û di roja 5an de, têkoşerê Kurdsitana bakur Nûredîn Pasto ji nav me revand, û di roja Hîroşîma Kurdan de, welatparêzê bi rûmet Derwêşê Mele Silêman canê wî bi bê bextî, di nexweşxaneyek Elmanî de hat dizîn. Û di roja 23an de, derfet neda bilbilê buharê, seydayê Tîrêj ku carek din ji miletê xwe re bistirê û bi buhara 2002an şad bibe û bibêje:

Şînî û çilrojîya koçkirina seydayê Tîrêj..... 51

`Buhar dem û dewrana min e
 Serpişk û hem para min e
 Mêrg û gulistana min e
 Avdar û nîsan û gulan
 Xemla te heft rengê gulan
 Mirxo bi kewt û xulxulan
 Newroz û sersala min e
 Dinya li Tîrêj bû xelek
 Zor û setem dîtî gelek
 Gog bû li ber kaşoy felek
 Sergol û meydana min e`.1

Seydayê Tîrêj mîna bilbilê buharê, bi bûyerên meha avdarê re dijiya, ew bûyer ji şîn û şadiyê, kul û evîndariyê, di hiş, mejî û damarên xwîna wî de kom bûn. Bi wan bûyeran re rojên xwe derbas dikirin, ta ku avdarê bedena wî di roja (23)an de daqurtand, lê navê wî, wek stêrek gêşoli sînga esmanê Kurdistanê de ma daliqandî, ku her buhar û Newroz vê sirûdê ji me re bibêje:

`Bîst û yekê Adarê, hezar carî bi xêr hat
 Di dewrana buharê, Newroz û cejna welat
 Ew agirê dilê me, pêtî jê diçne ezman
 Perava xwe da welat,deşt û çiya û zozan
 Keç û xortên di Kurdan, li her war û li her cî
 Bi ser bejna xwe berdan,xeml û xêza kurmancî`2

Seydayê Tîrêj, evîndarê buharên welatê xwe bû,
 evîndarê deşt û gelê, çiya û zozanê welatê xwe bû,
 û tevî ku wî qet ne zozan, ne gelî û ne jî çiyayên
 Kurdistanê dîtibûn, belê wî xweş helbest û sirûdên
 ciwan bi hunereke rengîn di pesin û xweristiya
 welatê xwe de hunabûn, yê ku Tîrêj ji nêzîk ve
 nas neke wê texmîn bike ku, ew di nav gelî, çiya û
 zozanên Kurdistanê de hatibû xwedî kirin û mezin
 bibû.... weha bawerî û texmîn xweş dîdevane ji
 serketin û evîndariya seyda re ji welatê wî re û bi
 taybetî dema ku hawar û gazî dike û dibêje:

`Çiya bêjim tu şêrînî welatê min
 Tu xêr û bêr û mizgînî welatê min
 Hem bax û rez û dehl û gulîzarin
 Buharek têr gul û şînî welatê min
 Çiya û deşt û zozan û çîmengah in
 Bi ava xwe tu zengînî welatê min
 Ji hevrazê çiya dertên çem û kanî
 Çemê Xabûr bi lez tînî welatê min
 Ferat û Dicle û ava çemê Hêzil
 Ji bin çengê xwe dertînî welatê min`3.

Seydayê Tîrêj di sala 1923an de li gundekî ji
 gundên deşta Mêrdînê hatibû ser riwê dinyê, tev
 jiyana xwe di beriya Mêrdînê de xerc kiribû, di
 nav rûpelên wê xerc kirinê de, hezkirina wî ji
 folklor û zargotina gelê wî re, û ew hezkirin ji
 Şînî û çilrojîya koçkirina seydayê Tîrêj..... 53

biçûkanî ve pêre hatibû afirandin, nexasim ew li gundên Kurdî yên orjînal, mîna Nicim, Sêmitik, û Amûdê, mezin bibû û li ser benderên wan fêrî lîstik û yariyên bav-û kalan bibû, xortaniya xwe bi dan û standin û `îrf û adetên Kurdî bûrandibû, ji pîrejîn û kalemêrên civatan tûrikê xwe ji serpêhatî, pend û gotinên pêşiyên dagirtibû, û di civatên xurû Kurdî de hatibû perwerde kirin, digel ku di wan salan de jî, feqetî û meletî jî, li ber destê melayên mezin yên wê heyamê de xwendibû...

Li Amûda şewitî, bi Ezîzê Darî, Biraîmê Qîço, Êsê Hersan, Reşîdê Kurd, Mihemed Elî Şiwêş, Qedrî can û Cegerxwînê Hesarî re ala Kurdîtiyê bilind kiribûn û bi dengê şewat bang dikir û digot:

`Ey gelê Kurd tev bibin yek
Dest bidin hev wek bira
Dahola cengê li darxin
Hûn li meydana şera

Firsetê îro ji dest xwe
Bernedin dem ya we ye
Ala kesk û sor î zer
Hildin li ser xan û sera`4.

Seydayê Tîrêj, mîna bilbilê buharê bû, her ku bayê buharê radibû, zengilê hunera hestê wî lêdi-Şînî û çilrojîya koçkirina seydayê Tîrêj..... 54

da û li ber dengvedana wî zengilî welatîyên wî şiyar dibûn.

Bi vê mebestê, ez gurzek gul û kulîlkên buharî ji beyar û benderên Nicim, Sêmitik û Amûdê li ser xaka gora wî direşînim, û ji Yezdanê gewre hêvî û lavan dikim ku cihê seydayê Tîrêj buhiştta herdemî be.

Konê Reş

1-Dîwana Cûdî, Beyrût, 1998, Rûpel:44.

2-Dîwana Xelat, Stokholm, 1991, Rûpel:71.

3-Dîwana Cûdî, Beyrût, 1998, Rûpel:112

4-Dîwana Xelat, Stokholm, 1991, Rûpel:85.

Ji seydayê Tîrêj re

Kesê xêzek ji bona gel nivîsî
Tu behwer bî ji bîr nabî tucarî
    Belê navê te Tîrêj e di îsî
    Di dîroka gelê min payedarî
Erê seyda ferîqet tu vehêşî
Li nava gel tu zendûyî kubarê
    Belê helbest û pirtûkên te hiştin
    Ew in cewher û zêr û hem mirarî
Çi çaxê dest bidin wana bixwînin
Hezar pesnî ji te`r dikne diyarî
    Belê navê te ma d` sînga millet de
    Digel Xanî-w Cegerxwînê Hesarî
Wekê heyvê didî ruhnî û rewşen
Li me derbû di şev ên reş û tarî
    Tu bilbil bû ji nav dehlê tu firya
    Li sirûdên te dikin em her gudarî
Belê rast e rewanê te bilind bû
Lê her navê te ma ye li vî warî.

Salihê Heydo

Bîranîna Seydayê Tîrêj

Tîrêjê roja kurda ya li asoyê welatî geş
Bilbilê bax û gulzara li bostanan xelatî xweş

Delalê dengê qîza ye li qirş û qurmik û dara
Dikalê her dikê nalîn li ser demê Evîndara

Şev û rojan dikê qeb qeb di nav gulzar û gulbaxa
Belê ahan dikêşînê kû dermanê hemû daxa

Tu geşbûna sitêra ye di şevên tar û êvara
Nîşana tore û çandê gula pirtûk û kovara

Ronahîka Roja Nû bû bi ristên xwe te pir xweşkir
Sitêra kamîranê Kurd li ezman te pir geş kir

Di nav destan de pir dîlî pepûk û mestî pênûsê
Bi vîna seydayê hêja riwê pel xweş diramûsê

Bi koça te belê seyda kinarek odê ma vala
Sirûd û lavij û efsan bi hev re çûne tev bala

Evîndarê welatî tû, tu dilêşê hemû êşê
Şev û rojan bi fixanî ji xwîna dil didê bêşê

Di rojên cejn û sersala tu serdarê civata ye
Bi kolosê hevirmîşî di destê qîz û xorta ye
Şînî û çilrojîya koçkirina seydayê Tîrêj.....

Belê lingek li Dicla bû li Şamê bû, yek li Efrînê
Bi ker û kor û gêja re divê doza xwe bighînê

Belê em bargiran in tim ji erk û doz û daxwaza
Eger pêş ew kul û kor e ezê çibikim bi awaza

Ezê çibkim bi van rista bi van aha bi van derda
Bi van peyva di piştî te bi van pendê li pey perda

Belê seyda bi hêvî me li me îro temaşa kî
Were bibhîze van denga bi qedrê qîz û xorta kî

Bibîne kû mînakê te di nav gel çî rengîn e
Belê navê te yê şêrîn di nava lêvê şêrîn e.

Dildarê Mîdî

Şîna seydayê min

Seydayê min, ez çi bêjim
Herkes zane mirin tal e
Mirin çûnek bê vegere
Rêbarînek bê heval e
Mirin tirsê dilê şad e
Rewan ji ber tim dinale
Jiyan baxê xewnên xweş e
Mirin tê de ne ti fal e
Zanistiya tev li rastyê
Ji xwedî re bilind al e
* * *

Seydayê min serî rake
Dost û heval tev li virin
Sed mixabin seydayê min
Rojên mirî nazîvirin
Kesên wek te ji millet re
Her ronak û rê û pir in
Pêtên fînda dîroka te
Bi mirinê venamirin
Li bin axa goristana
Gelek hêvî dihêwirin
* * *

Çava digrim seydayê min
Di bîr tînim rojên berê
Rewanê te li ber ba ket
Weke tûmê kelemperê

Şînî û çilrojîya koçkirina seydayê Tîrêj.....

Kenê lêva hîn xuya ye
Li ser pelên wê defterê
Kê bîrdibir tev li kefen
Tîrêj here ser oxirê
Ê ku sehkir bawer nekir
Tenê gotin erê erê..

* * *

Erê jînê serê rake
Ka te çikir bi vê kînê
Pel û pênuş hîn dinalin
Ji ber êşa yek birînê
Ji wan xêza em tênebûn
Çav tîn şuştin bi nerînê
Cejn û sersal mane sêwî
Li ber kêla Mem û Zînê
Bi mirinê em tîn sotin
Kes tîn nabe ji evînê

* * *

Ji bîr nabe seydayê min
Ji bo rastyê tu nîşan bû
Pêncî salî ji ber BEKO
Tu rêbar û perîşan bû
Li ser rêça azadiyê
Serbilind û xwedî şan bû
Di Payîza helbesta me
Tu kaniyek bi weşan bû
Geh tu mey bû geh tu ney bû
Tu serkêşê serxweşan bû

Şînî û çilrojîya koçkirina seydayê Tîrêj.....

Sitêra te bi xwezya re
Ji ezmana xwe berda xwar
Baxê kenê dêm û lêva
Bê deng maye xemgîn û sar
Li omîdên dilê riswa
Berî esir bûye êvar
Pelkê şermîn li ser şaxa
Gazî dîkin ev e bihar...?
Vê Adarê ferman rakir
Hespê peyvê ma bê siwar.

Ferhadê Içmo

Dema zindî dibin mirî Û mirî dibin mîr

Va careke din em di navbera gir û goristanê de li hev civiyan, bi hemû şeweyê afirandin û xemil-girêdanê amadene ku dest bi ahenga orkêstira şîniyeke nû bikin, belê vê carê jî wek her carên buhirî wê qiralê mirinê maystroyê vê ahenga dêm melûl û xemgîn be.

Îro emê çil rojên razayî li ser sînga seydayê Tîrêj şiyar bikin, çil tîrêyan ji roka vemirî vejînin, çil desmalkên reş li bejna keç û xortan girêdin û bi seydayê nemir re bibêjin:

`Serhilde ji xew ey kurdo roj hate delava
Temara xewê girtiye, ma ser herdû çava
Hayê te ji bayê felekê nîne xewaro
Kêlek li te hişk bûne li ser merş û kulava
Karwan buhir, derbaskir û ket warê jiyânê
Maye tu tenê îro di nêv av û çirava..`

Lê sed mixabin! Ku îro wê dengê me tevan bilind bibe ji bilî dengê seydayê Tîrêj wê bilyayî û keroke be. Di bin baskên gelek zivistan û buharên Girbawî min û seydayê Tîrêj movikên tiliyan ji bo ristên Kurdî dihejandin, di gelek şevbuhêrkan de

min gotinên wî di mejiyê xwe de tomarkirin, lê ez gotina wî jibîrnakim dema ji bavê min re got:

-(mele Ibrahim xwezî ez û te cîranê hev bana, min zehf ji we hezkiriye, kesên wek te li nav me kêm in). Hingê min jê re got: seydayê delalî bes serî li me mezin bike, lê wî bi dil şewatî li min vegerand û got:

-Keça min te hêj tiştêk ji fen û xapên dinyayê nedîtîye, em wek nanê garisin ji xelkê re jîr in û ji hev re kor in, wê dil-şewatiya seydayê Tîrêj şewatek mezin û bê aso di hinavê min de vekir, ji wê rojê ve min ji gotinên seyda sehkîr ku birîna kûr nezanî ye û nezanî reşahî ye, windabûn û nexweşî ye, li ser vê yekê zingilê dengê seyda di guhê min de lê dide dema dibêje:

‘Bese cilka xewê bavê li te şerme tu razabî
Bizane ku cîhan dewre divê herdem tu pêra bî
Şev û roj tim wek hev nayê cih û warê xwe dughêzin
Di vê çax û zamanî de divê pispor û zana bî...’

Lê temariya xewê ji ser çavê me xwe neda alî, lalbûn û bêzarî ji ser kursiyên kesayetiyê daneketin, xewn û hêviyên gelek kew, bilbil û qulingan bûn ewrên bê av, çendî hewl dan xwe ku bi hêsir, xwêdan û xwînê wan ewran geş bikin, lê tav û birûskên xapînok hêza wan ji hev belawela dikirin, û seydayê Tîrêj teyrek bû ji vî refê Şînî û çilrojîya koçkirina seydayê Tîrêj..... 63

baskokirî, wî bêrîk di canê xwe de vekirin xwezî û hêviyên jiyânê di wan bêrîkan de veşartin û bi xwe re dahijand gorê, wî çemê Dicle derbas nekir,. Laleşa Melekê Tawûs tewaf nekir, hilim û bîna xaka gora Barzaniyê nemir bîn nekir....

Erê ev e rewşa zana û rewenbîrên me, di jiyânê de mirîne û di mirinê de qîral û mîr in, em bi tenê hînî vegirtina konên şîniyê bûne; gelo! Çima em hewl nadin xwe ku birînên van kesên westyayî di ber ziman û welatperweriyê de bikin guldestên rengîn û di rojên şadûmaniyê de diyarî wan bikin? Kesên wek seydayê Mele Nûriyê Hesarî, Şêx Ehmedê Şêx Salih, seydayê Bêbuhar, seydayê Keleş û gelek kesên weha, ku hêz û ramanên xwe ji ziman û welat re terxankirin, ku hêj nemirîne di nav me de dijîn . Gelekan ji mêj ve şîret li min kirin, nêzîkî saxan qet mebe, lê xewnên min ne hinkûfî her razanekê ne, li ser darbesta van xewnan ez siwarbûm û li goristanên, bê edrês geriyam, dema ez bi ser wan edrêsan vebûm taya matbûnê ez girtim, min dît ku saxên me mirîne û miriyên me mîr in, ji wê hingê ve min rahişt deftera miriyên sax û pel bi pel ji xwedan re dixwînim û dibêjim: ev e rewşa alim û zanyaran, ev e xwestekên wan û bi taybetî kesên ku temen di nav pel, diwêt û peyvan de xerckirine; ev e çemek ji hêsrên sersariyê, newaleke ji razana hişyariyê.

Şînî û çilrojîya koçkirina seydayê Tîrêj.....

Erê em razayîne û kirzima temariyê xwe ji ser çavê me nade alî, tu rêk li ber me nemane ji bilî mirinê, de ha vê carê jî emê bi seydayê Tîrêj re gazî mirinê bikin û bibêjin:

`Eger umrê te yê Nûh bî siwarê geşteya ba bî
Ku gustîla te telsem bî li ser textê Silêman bî
Bi milk û malê Qarûn bî ku textorê te Luqman bî
Çiyayê Serheda pêkve seraser dar û derman bî
Tu bighê ber perê ezman ji ber mirnê xelas nabî.

Tu wek Rustem kurê Zalê siwarê rexşê rehwan bî
Tu wek Keyxusrewê Mîdî xudanê tac û eywan bî
Li bajarê Silîva tu li paytextê Merewan bî
Tu şehsiwarê gerdûn bî, bi dest te çerx û dewran bî
Ji hin gaz caw kefen pêve ji dunyayê bi xwe nabî.`

Sed rehmet li giyanê seydayê Tîrêj be.
Û buhişt warê wî be.

Bêwar Ibrahîm

Jêder:

1-Cûdî, dîwana siyemîn, Beyrût 1998, r.49,88 û 116.

Şînî û çilrojîya koçkirina seydayê Tîrêj.....

Şîna seydayê Tîrêj

Ezê çawa li xwe dînim îro
Bêjim seyda wî ji nav me barkir
Raste bûyer yasa xurist ber b`ro
Bes dabêjim, seydayê xwe parkir
    Ne min kin-dirêj.. seydayê Tîrêj
Seyda Tîrêj tucar namre l`dila
Dema tarî rawest Tîrêj hila
B`tîpe-gotnê naz û pakî Kurdî
Navdarê hest û helbest got bila
    Ziman wê ci bêj.. seydayê Tîrêj
Du bûyerin jîn û mirin d`bûrin
Bi hev re ne cêwî nav wan pir in
Çawa dijî dibîne tîn û derin
Yam b`dilê wî ku li dila namrin
    Ez nakim dirêj.. seydayê Tîrêj
L`jînê dibin em ermancên tîra
Ji nav kurdan yek dike van nîra
Tenê mehder eşq bo welat û gel
Dide halan her dil naçe j`bîra
    Ci-Abdal dibêj..seydaym Tîrêj
Rist-xêz dimîn bi te sax dem çendî
Bi pertûkên: Xelat, Zozan, Cûdî
Ta ket rêza Cegerxwîn û Xanî
Her dimînin gotinên çak, b`xwedî
    Hindekin ev rêz..seydayê Tîrêj

Ciwanê Abdal

Şînê û çilrojîya koçkirina seydayê Tîrêj.....

Hey seydayê Tîrêj:

Îca ezê niha a xwe bibêjim

Ji mêj de ez bendî koça te bûm.

Seydayê Cegerxwîn, ketina wî bi min bû

Mihemed Şêxo min da dû ta min ew da erdê

Mela Namî bi navê kurdayetiya min bê deng çû

Osman Sebrî min ew li rastê hişt, ta min ew

ji hev belawela kir,

Mûsa Enter min xêz û mêz li dorê çêkirin,

Û hîn û hîn tû li ku yî..

Ez Kurd im, çav sor im, zik reş im, goştê birayê
xwe dixwim berî ê hevalê xwe, û ê hevalê xwe
berî ê dijminê xwe.

Ez heme bi nerastiya xwe ez li ber a xwe me,
çavên min bibar nabin bi te û ên wek te.

Xweşik dengê min bike:

Ez neyarê te bûm û ana tê bi min bê naskirin..
bela ez ne kêmi kesên din bim.

Erê seydayê Tîrêj, bi hesanê ez ê kurd dibim nasî
bi gelên din, ez bi giringê dibim Kurd.

Ez bi serê xwe me ez çî dikim ji min re dimîne,
û dimîne, ez çawa xwedî bûme wilo rabûme.

Hey seydayê Tîrêj ezê a xwe yî dawî bibêjim.

Sê gotinên min mane: Gulek ji navê te re û
kevirek ezê bigindirînim li ser serê çî kesê du rû û
du ziman, û ezê pînûsa xwe bikim gurek wî
berdim dû çî şivanê dijî keryê xwe.

Ibrahîm Mehmûd

Şînî û çilrojîya koçkirina seydayê Tîrêj.....

Tîrek dijwar

Avdar dîsa gul hişkir
Dîsa cîhan di çav reşkir
Dilê koledaran xweş kir
Çima avdar tu dil har e

Gul û bilbil diponijin
Dost û heval diqijqijin
Rondik ji çavan dirijin
Buhar bêyê Tîrêj sar e

Bibêje Tîrêj bibêje
Dilê dayikan bibrêj e
Dem û dewran li te gêj e
Tu dermanê jara mar e

Tu hem çav û hem ziman î
Bo derdê mezin derman î
Tu şagirtê seyda Xanî
Koça te xiste dil ar e

Tu dilgîrê av û ax e
Were wan rûpelan raxe
Dizanim di dil de dax e
Şewata ar dilkir war e

Zimanê kesê bindset e
Bilbilê diljar û mest e
Herdem bi hêvî û mebest e
    Li ser milan giranbar e

Piştî te kî bidî pesnan
Bipêve bejna Kurdsitan
Rêzbike gotin û hestan
    Ji janê tu bi hewar e

Emê buharekê çêkin
Navê seyda li bejnê kin
Bilbilan tê de bi rêkin
    Ev bo me hemya biryar e

Şaristaniya me pîvand
Derd û xemê me lê civand
Tovên jîndariyê te çand
    Li pêla demê siwar e

Karwanê derd û êşana
Bilbilê sîka zozana
Bavê cûdî û Sîpana
    Zimanê qata hejar e

Me êşên xwe bi te naskir
Serî li ber kêlê xwar kir
Te nîşên ciwan hişyar kir

Şînî û çilrojîya koçkirina seydayê Tîrêj.....

Ji bo te ew dost û yar e
Bila buhişt serfiraz be
Li asoyê wê tu baz be
Li wir jî tu bi daxwaz be
Welat ji bîra te nar e

Xort û keç tev dilbirînin
Wê berhemên te bixwînin
Hestan li te dicivînin
Navê te bo wan xweş kar e

Sipas ji bo dayika Kurd
Ku yên wek te çêkirine merd
Bi me naskir kovan û derd
Şopa te bo me her çar e

Tenahî li ser giran e
Hestê wî dikî talan e
Tenik giyan û rewan e
Tenê gazin ji Avdar e

Arşevê Oskan

1-5-2002

Seydayê min

Ezê vê sibê herdû
Destan deynim
Ser kêla gora Cegerxwîn
û M.Şêxo

Ezê rabim ji Qamişla
Rengîn.

Barek hêsir û derd
Ji çavên zarokê şehîdan
Û qetîtikên keserê
Dilê dayikên bi kul
Bixwe re rakim
Ezê rokê bi çarîka
Reş girêdim
Û serê xwe li ber
Kêla te deyînim û
Hawar kim

Hawar hawar.

Êdî bese xweda
Ma emê ban kêkin
Û kê nekin.

Çima?
Weke caran sitêrkek
Geş ji ezmanê Kurda
Xuricî?
Çima?

Hogiran bê xatir

Şînî û çilrojîya koçkirina seydayê Tîrêj.....

Ji oxirê ne zîvirîn?
Çima?
Seydayê Kurd
Îro ji civata me
Xeyidî?
Qey rojekê, kêlîkê
Şahî bo me guneh e?
Li hawara min bibûre
Seydayê min
Gi bi destê min ba
Minê demsal
Kirbana sisê.. û weke te jî bi zarê
Şêrîn gotî:
`wey tu ne bixêr hatî sed car Adar`.
Delalê min
Mamostayê min
Ne helbestvanim ez.
Lê gola hêstra çikiya
Cerg û dil
Ji qefesê reviya
Û ji mêj de hest li ser
Helbestên te digriyan
Hisiça
Bilbilê te ez leqandim,
Hejandim
Hisiça
A min ji dilê te re
Çawa ev şîn te

Himbêz kir
Te çawa yeqîn kir
Çawa te bawer kir
Hisiça
Bê pêjin be
Xwe biguvêşe
Bela ava xabûrê te
Zuha be

Biçike
Kewkebê Milla bişewite bi
Hevrik û bi helbestê
Evîndarê xwe re
Bistirên
Bibin gerdenê
Ji bûka ronahiyê re

Mamoste Pîr
Qamişlo

Felek

Bi hêsrek xemgîn
Ezê namak pirotistoyê
Li deryê te xînim
    Felek
Şerm bike, tola bê ol
Çawa?
Ken ji ser lêvên gula nav bera
Dû şema bidizî,
    Qaz û qumriyan
    Ji mêrga dil bifirînî
Tu zanî? Gî her adaran
Ez caran bi qîra Zaxo
Ezê te reşkim
Çawa?
Siyamendek din
Îro ji Sîpanê qedera te
Tê xwar
    Felek
Lê xweş bizane
Ku mizgîniyên şefeqê
    Tîrêj e...

Mamoste Pîr

Şîna helbestê

Fêrmisk li me bûnin
Wekû tavêd bûharê
Bûye akincî
Di nêv reşahiya çavêd yarê
Geh li Kurdistan dixwîne
Û... geh li Filistîn bi şûn e
Li rojava bûye mînewer
Û...di nêv me de bûye perwer
Fêrmisk de bîbarin
Wekû baranê bibarin
Di çûna Tîrêj de bikelin.
Wekû pelên daran bêne xwar
Dengê helbestê vegeŕîne bi hewar
Bela deng bimîne
Wekû sirûda bilbila
Bila hêvî bigernije
Wekû çîçek û kulîlka.
Fêrmisk bibarin
Li ser dêman zuha bin
Wekû tîna evîna seyda
Û...welat bikelin.
Seyda
Welatê te ma
Di bin sitem û zorê
Kesera wî bi te re
Çûye gorê.
Şînî û çilrojîya koçkirina seydayê Tîrêj.....

Ji ber dema sitemkar
Tu bû bê dost û yar
Lê...wekî ar û benzîn
Wekî Mem û Zîn
Wekî can û xwîn
Kurdsitan di dilê te de dibûn vîn.
Îroj em jî bi şîn
Çilroja te dikin jîn
Bi dilekî merez
Diyar dikim gurzek gul
Ji darokên gerdena kepez
Bi hêvî me
Ji xwedan.
Cî te bibe
Buhîştê ezîman
Linik wan pakrewanan
Cegerxwîn û Feqê Teyran
Qadî Mihemed û Barzan.

Ziyad Mendekî

Dayê

Dayê îro min berde
Bê dengê êş û derd e
Dayê divê bibêjim
Kulê dil ez birêjim
Me berda rêça gela
Me da pey şêx û mela
Em ketin derya bela
Dayê te got min bela
Dayê divê bibêjim
Kulê dil ez birêjim
Bi nivişt û nifira
Naşke piştê gawira
Hevîrê tu distirê
Bi tirsê bi hêstirê
Nanê wî qet ez naxwim..
Ji dijmin ez danaxwim ..
Dayê li min bibûre
Xwîna dilê difûre
Em tev de bûn Misilman
Me jibîr kir niştiman
Me pir girêdan şaşik
Nebûn tac man paçik
Gel tev bûn paşe û sultan
B`tenê kole û rênçber man
Bawer bik Salahedîn
Bikêrnayê ol û dîn
Şînê û çilrojîya koçkirina seydayê Tîrêj.....

B`azadî ger em bijîn
Hêjaye b`hišta rengîn
Dayê ma heya kengî
Ev bê lebat û bê dengî
Êşa min ne lorîn e
Dergûşê nehejîne
Dayê em tên xapandin
B`hovîtyê tên şikandin
Ala spî aşî ye
Kefenê gel hemî ye
Aştiyê ez naxwazim
Çimkî ne serfiraz im
Mi navê dûmuqrasî
L`xwe nakim vî kirasî
Kirasekî rengîn e
Lê dibin de birîn e
Birînek pir kevnar e
Şûna şûrê neyar e
Dayê ev davek nû ye
Sitemkarî deh rû ye.
Dayê divê bibêjim
Kulê dil ez birêjim
Napirsim ji Hîrodot
Tev bû derew tiştê got
Ka kardox ka Mîtan
Ka Mîdya ka Kurdsitan
Kanîn Kurdê qehreman
Tev de laş in bê rewan

Şînî û çilrojîya koçkirina seydayê Tîrêj.....

Piştî ku em ketin xew
Tevde bûn vir û derew
Dayê ez qet narûnim
Kezyê jina nahûnim
Ji dîrokê napirsim
J`pêşerojê bitirsim
Ditirsim em nebin yek
Ku bilîlîne felek
Ku bibin sed çarperçe
Qamişlo bibe Helebçe
Dayê ez qet nawêrim
L`pêşerojê binêrim
Ka rewşen ka ronahî
Ka dilxweşî ka şahî
Ka dengê bilbil xweş tê
Piştî reşê şevreş tê
Dayê li min bibûre
Xwîna dilêm difûre
Va dugherin navê min
Va kor dikin çavê min
Pêşî d`gotin min cîran
Va dibêjin min mêvan.
Bûme xerîb li welat
Dil bi axîn û şewat.
Ey neyarê sitemkar
Ey dijminê koledar
Dengê dilê min tê te
Volqan e ar û pêt e

Şînî û çilrojîya koçkirina seydayê Tîrêj.....

Ne lawir im ne hov im
Ez kurd im xweş mirov im.
Wek zanim tu dizanî
Ne mêvanim tu mêvanî
Danaxim serê j` pola
Maç nakim pê û sola
Ez kurd im bê dewlet im
Tu min bixe zindanê
Tu l` min bike lêdanê
Heye ez bikim fîxan
Lê bi kurmancî bi zan
Ey neyarê sitemkar
Ey dijminê koledar
Kurdistana me roj e
Wê dilê te bisoje
Ger Tîrêjek çû bi xem
Çil melyon Tîrêj in em
Perîşano de rûne
Dijmin va dev bixûn e
De rakev wek vî gelî
Bes bixwîn vî rûpelî

Perîşan

Birûsk û nameyên serxweşiyê

Brayê delal Cemîl û Selman,

Bi bihîstina mirina mamê we yê hêja, şair û nivîskar Seydayê Tîrêj, gelek xemgîn bûm. Bila rehma Xwedê lê be û serê we û hemû malbata wî, serê hemû heval û hogirên wî sax be.

Kemal Burkay
Sekriterê Giştî
Partiya Sosyalîst a Kurdistan
26Adar2002

**Ji bo Cemîl Ibrahîm û Selman Ibrahîm
Hevalên hêja,**

Ez gelek xemgîn im ji çûyîna seydayê Tîrêj ser dilovaniya xwe. Bila serê we û serê milletê Kurd sax be.

Bawerim, gelê me wî ji tekoşîna xwe de bi jîn bikê. Seydayê nemir Tîrêj tim û tim li nav me da ligel helbest û xebatê xwe da bijît.

Bi silavên germî û biratî

Sertac Bucak

Yekîtiya Komelên Kurdistan

27.03.2002

Ji malbata Seydayê Tîrêj ra

Me xebera koçkirina mirovê mezin û nemir kak Seydayê Tîrêj bi xemgîniyek mezin bihîst. Lê mirovên wek wî tu car nayên bîrkin, ew tim bi însaniya xwe, bi hunerê xwe di nav me de dijîn.

Em sersaxiya malbat, dost û hevalên wî dixwazin.

Bi navê Komkarê

Fettah TIMAR

Serokê Giştî

Birûska sersaxiyê

Malbata seydayê Tîrêj...Cemawerê gelê me yê Kurd li Sûriyê...Xûşk û birayên hêja!

Bi xemgîniyeke giran, me koçbarkirina hozanê xwe yê bi nav û deng mamosta yê mezin mele Nayifê Heso (seydayê Tîrêj) bihîst. Ewê nûçeya reş, cerg û dilê her kurdekî li hundir û dervey welat birînkir.

Seydayê Tîrêj li dirêjaya temenê xwe, xizmeta helbest û wêjeya Kurdî yê resen, bi naverokeke niştimanperwerî û şoreşgêrî kir, û cihekî wî yî taybet di nav helbestvanin mezin yên gelê me yê Kurd de, li seranserî Kurdistanê hebû.

Raste Bilbilê me yê dilşadî ji nav me barkir, lê li şûna xwe, ximneke giranbuha ji dîwan û wêjeya Kurdî hişt, ku gelê Kurd nifş bi nifş bixwîne û bi sipêre hev.

Em li ser navê rêxistina Ewropa ya Partiya Yekîti ya Demokrat a Kurd li Sûriyê-Yekîti-, sersaxiya malbata nemir seydayê Tîrêj û gelê xwe yê Kurd li Sûriyê dikin, û soz û peyman didin, ku emê berdewamiya xebatê dibê mafê gelê Kurd de ku seydayê me behwerî pê anîbû bikin.

Cihê te buhişt be ey seydayê Tîrêj

Xwedayê mezin te di ber dilovaniya xwe ke.

**Komîta rêxistina Ewropa ya Partiya Yekîti ya
Demokrat a Kurd li Sûriyê (Yekîti).**

Hevalê giranbuha Dara û malbata seydayê Tîrêj
Hevalên xebatê yên Partiya me Yekîtî. Bila yên
mayîn sax û xweş bin.

Bi nûçeyeke şîngiran me çûna pakrewanê Kurd
û Kurdistanê helbestvanê giranbuha seydayê Tîrêj
bihîst.

Seydayê Tîrêj ji gerdûnê barkir û çû ser
dilovaniya Xwedê. Lê li şûna xwe berhemin zor
giran hiştin. Çiraxa azadiyê û zengilê evînê yên ko
wî ji me re bikaranîbûn hîna jî wê berdewam
bikin.

Em hemû endamên rêxistina Belcîka ya Partiya
Yekîtî ya Demokrat a Kurd li Sûriyê bi hest xwe
dibînin birayên we û lawên seydayê pakrewan
Tîrêj, û şîna ku wî tê de dijîn bi we re parve dikin.

Em hêvîdarin ku Xwedê aram û sebra we xurt
bike û deyxê bide we ta ko ev bûyera ko qedere
ji we re aniye ji bi tesîra ferwera sal û deman ko
bibe.

Careke din bila wîn saxbin, û yên ko li ber wîna
mane tu şînan nebînin û nekêşînin.

Rêxistina Belcîka
Ya Partiya Demokrat a Kurd li Sûriyê
(Yekîtî)

26/03/2002

Şînî û çilrojîya koçkirina seydayê Tîrêj.....

87

Komela ciwanên Kurd li Sûriyê

Mirin şêrîn dibe ji Kurdan re di Avdarê de û axa Avdarê payeberz e bi hembêzkirina navdar û gewreyên Kurd mîna qazî Mihemed û Berzaniyê nemir û bilbilê xemgîn Mihemed Şêxo û pakrewanê Newrozê Silêman Adê û îro tu tev wan dibe û bûye mîvanê zarokên Helebça.

Beşdarên berêz: Seydayê Tîrêj helbestvanê Herî bilind di esmanê tore û wêjeya Kurdî sitêra tu carî narije û her dem diçirise.

Beşdarên hêja: werin em bi hev re nimêjeke Zerdeştîyê li ser rewanê Seyda bikin û gurzên lal û benefş û beybûn û çîçekan li ser termê pîroz bibarînin û sersaxiyê ji malbata wî re bixwazin.

Seydayê me: Kur û neviyên te ciwanin Kurd soz didin em li ser şopa we bin bi geş kirina çanda netewî û parastina zimanê Zikmakî.

Komela Ciwanên Kurd li Sûriyê

Bo binemala xwedê jê razî seydayê Tîrêj

Bi dilekî tev kovan em pişdariya we dikin bi wexirkirina ristevanê bi nav û deng, hozanê azadiyê Tîrêjê nemir.

Bela serê gelê Kurd sax be.

Rêxistina Dêrikê ya Partiya yekîti ya Dîmoqrat ya Kurd li Sûriyê (Yekîti)

Ji malbata hevalê Cemalê seydayê Tîrêj re

Di tarîxa Kurdistanê de çewa ko merovatiya mezin û ê nemir Ehmedê Xanî, seydayê Cegerxwîn, Apê Mûsa û Ibrahîm Ehmed windayeke mezin e ko di dîrok û netewa Kurdî de.

Îro jî çûna seydayê Tîrêj ji nav me windayeke dîrokî û netewiyek mezin e.

Bîranîna seydayê Tîrêj weke pakrewanekî merov dikare qebûl bike.

Girêdanê me ji seydayê Tîrêj re gidana pakrewan û tekoşîna dîmokratike û herdem wê di nava dilê me de jiyan bike.

Dawî serê malbata hevalê Cemal û serê miletê Kurd sax be.

Berpirsiyariya PKK

A rojhilata navîn

25/3/2002

Gelê Kurd helbestvanek yê xwe yê hêja windakir!

Em bi dilovaniya seydayê Tîrêj gelekî xemgînin.

Seydayê Tîrêj her ji zarokbûna xwe heya çûye li ser dilovaniya xwe ji bo doza gelê Kurd têkoşaye. Ewî di endametiya xweyibûnê de cih girtiye.

Seydayê Tîrêj ligel seydayê Cegerxwîn, Dr. Nûreddîn Zaza, Qedrî Can û hindek hevalên xwe ji bo dibistaneka zimanê Kurdî ne aşkira xebitîye.

Di sala 1952an de jî hatî ye girtin.

Hindek helbestên seydayê Tîrêj, Dr. K.A. Bedirxan di kovara (Roja Nû) de jî nivîsiye.

Her wiha sê berhemên wî yê hêja bi navê Xelat, Zozan û Cûdî hene.

Dîwanek ya wî jî dewleta dagirker dest daniye ser û hûndaye.

Îca pêwîste em li helbestvan, ronakbîr û siyasetmendarên xwe li ser saxî ya wan xwedî derkevin, da ew jî, ji bo karên xwe şa bibin û bikaribin berhem û ramanên xwe bi keyfxweşî ji bo gelê me pêşkêş bikin.

Bila serê malbata seydayê Tîrêj û gelê Kurd sax be!

**Partiya Azadî û Demokrasî ya Kurdistanê
(PADEK)**

komîta Elmanya

Şînî û çilrojîya koçkirina seydayê Tîrêj.....

Bo/ binemaley xwa lê xoşbû Tîrêjî

Rêzdar, kak Dara Heso newey şehîd, be nawî hemû endamanî Partî dîmokratî Kurdsitan lêjney nawçey Danîmark pîrse û serexoşî xoman arasey berêztan û binemale têkoşereketan dekeyn be boney koçî diwayî bawkitan ke yekê bû le hunermende meznekey gelekeman, le xudayî mezin û dilovan deparêynewe be beheştî berîn şadûmanî bikat û bigate karwanî şehîdanî Kurd û Kurdsitan û serwerî şehîdan Barzanî nemir, dawa le xuday mezin dekeyn palêştî êwey dilovan bêt bo dirêjedan be xebatî xwa lê xoşbû, le kotayîda dawa le xudayî mezin dekeyn, sebûrîtan bidat û beşdarî xemitanîn.

Partî Dîmokratî Kurdsitan Lêjney nawçey Danîmark

Malbat û xizmên nemir seydayê Tîrêj

Şîn û xemeke giran bû, nûçeya koçkirina seydayê nemir Tîrêj.

Wisa xuyaye ku Newroza Kurda wê her bi şîn û şahîbûnê, weke ku yek bêyî yê din nabê.

Bêguman koçkirina nemir Tîrêj ji boyî hemû Kurda windabûneke mezin e, ew weke stêrekê ji ezmanê çand û wêjeya Kurdî rijiya.

Nemir Tîrêj bi sala bû ku li ser rêça Cegerxwîn, Qedrîcan, Zaza û Osman Sebrî ji bona bilindkirina dengê helbesta Kurdî têkoşîn dikir, û ta rojên xweyî dawiyê ev têkoşîn berdewam dikir. Nemir Tîrêj berî koçkirina xwe bi çend roja nameyek ji bo konfiransa çand û hunera Kurdî rêkir, di nameya xwe de wisa digot:

(Min pir di xwest ku ez di nav we de bama û min bi xwe ev name bixwenda. Ji min re weke xewnekê bû ku ez bibînim rewşenbîrên Kurd li ser yek dozê bigihêjin hev, lê xuyaye ku felek nahêle ez bi vê xewna xwe şabibim).

Em bi navê komîta konferansa çand û hunera Kurdî, dibêjin bila serê malbat û xizmên nemir Tîrêj û serê gelê Kurd sax be.

Konferansa çand û hunera Kurdî

Beyrût

24/3/2002

Behîname

Bira, Xûşk. Xizm û Kesên Seydayê me!
Birayên rewşenbîrên Kurd, yên li welêt!

Bi dilekî tijî kul û xem, me nûçeya oxura seydayê nemir Tîrêj bihîst. Ev nûça wek birûskekê bû. Ji ber ku, em bizanin, ku îro rewşenbîriya Kurd aliyek bilind wek bilindahiya Çiyayê Kurdistanê weku gewde windakir, û wê cihê wî vala bimîne, lê ji hêla din ve, em bawerin, ku bermayên seydayê nemir bo Kurd û Kurdistanê gencîneke mezin e, û bo nifşên niha û yên duhatî, bibe kaniyeke zelal.

Seyda mîna gewde ji nav me barkir, lê weke giyan her li ba me ye. Ewê di dilê rewşenbîr, dost û dilxwazên rewşenbîriya Kurd e, navê xwe, bi karê xwe, ya pîroz, bi ciwanî nîgar kiriye, û wê her bimîne.

Tîrêj û hezkirina Kurdistan yek bûn kesî nikarîbû wan ji hev cuda bikra. Birina regezêkî ji wan herfandina wateya mana, yê din bû.

Seydayê Tîrêj bi qonaxeke zor ve, mîna Cegerxwîn û heval, û dostên xwe yên çûne dilovaniya Xwedê, û yên mayê girêdayî bûn, lê wan bi kêferata xwe ya pîroz baskên sitem û zordariyê şikandibûn, û bûne mûmên herî geş, ku wê riya me ronî bikin.

Şînî û çilrojîya koçkirina seydayê Tîrêj..... 94

Bi navê yekîtiya nivîskarên Kurdistan a(Rojava)
li Elmanya, daxwaza jiyaneke baş bo yê mayin, û
bo seydayê me buhuşta rengîn dîkin, çimkî buhuşt
layiqê mirovên wiha ne.

Seydayê nemir di dilê me de ye, milk û mîratê
Kurd û Kurdistanê.

Her win bimînin di xweşiyê de.

Û serê we hemîyan sax be.

Yekîtiya nivîskarên Kurdistan a(Rojava)
li Elmanya
25/3/2002 z.

Malbata seydayê Tîrêjê nemir

Bi navê parêzerên Kurd/Avocat/li herêma Cizîrê em sersaxiyê ji we re û di pêşî de ji milletê Kurdî re dixwazin.

Bêguman bi koçkirina seydayê Tîrêj stêrkek birûmet jiesmanêwêjeya Kurdî hat xwar. Çunkî seyda stûnek bi nîrx bû di warê çand û toreya Kurdî de.

Û di vî derbarî de pênûsa me nikare bi vê kurtbirûskê di mafê wî de rûnê.

Careke din em ji gelê Kurd re û ji malbata seyda re sersaxiyê dixawzin û dibêjin Tîrêj ket nava rûpelên dîroka helbesta Kurdî de bi mêrxasî û namire wê herdem di dilê milletê xwe de bijî.

Parêzerên Kurd li herêma Cizîrê

26/3/2002

Em îro bi navê xwendevanên Kurd û xortên ji welatê xwe hezdirin em silavê xwe ji malbata helbestvanê hêja û nemir seydayê Tîrêj re dişînin.

Bi rastî ne em tenê xortên Kurd lê pir kesên Kurd me mafê seydayê Tîrêj nedayê di jiyana wî de. Lê di rojek wisa de em soz didin ko emê her mirovek xebat kirye ji bo milletê xwe ko emê di rêça wan de bimeşin.

Û em îro bi navê xwendevanên Kurd yê li Sûriyê û bi navê her dilê go helbestê te xwendine yê mirêkek ji dilê te bû em vê nameyê dişînin. Û emê herdem bankin wek te ban kir herdem: Ey welat.

Rêz û neqşê xameya min, navê tey şêrîn û xweş herwekî bilbil dinalim ez pesindarê te me.

Xwendevanên Kurd

27/3/2002

Ji bo malbata seydayê Tîrêj,

Mixabin, bi kul û kovan ve xebere wexerkirina mamostayê me Tîrêj gehiştê me, bi navê tev endamên yekîtiya nivîskarên Kurd li Duhokê em serê xweşiyê li we û kes û kar û binemala seydayî dikin, ji xudayê mezin dixwazin cihê wî li beheştê xwe ya berîn bikit.

Hesen Silvânî

Serokê yekîtiya nivîskarên Kurd-Dihok

27-3-2002

Bo serxweşiya seydayê Tîrêj,

Xwîşk û birayên hêja û berketî,

Ev çend rojin tîrêja ronahiya rijandina stêrek ezmana beyan bû. Careke din xelkê me xemgîn bû. Seydayê me, ristevan û helbestvanê me, têkoşer û welatperwerê me û hevalê me Mamoste Tîrêj ji nav me koçkir, çû dilovaniya xwe.

Em li pê şairê xwe nagirîn, ji ber ku wî jiyaneke dût û dirêj û bi dozeka tijî jiyaneke da. Bi riste, helbest, çîrok û nivîsên xwe wê herdem bi me re bijî. Emê gellekî bîriya wî bikin, lê gelê hevalan ji bîr nekin ku hemû bîr û bawerî û daxwaziya Mamoste Tîrêj azadî û xelasiya gel û welatê wî bû. Ger em li ser rêça wî bimeşin û têkoştir bikin, dilê wî jî wê pir rehet be.

Serê gelê me, dost û hevalan û malbata wî xweş be.

Bijî seydayê Tîrêj!

Şivan perwer

28-3-2002

Stêrek ji ezmanê azadiyê rijiya

Xeman dîsa li nêva dil xwe kar kir
Dema gotin ko seydayê te barkir
Rêvendî û dûriya ji wara ne bes bû
Xemek dîtir li kovanan siwar kir

Xemek mestir bû mêvanê dilê min
Bi çûna te bê av man sorgulên min
Nema bê te dixwînî bilbilê min
Bikî bawer te dîwana mi sarkir

Piştî te ez bê heval û hogir im
Ez bê rist û bê mamoste û bê dur im
Bilbilek dîtir ezê ji kê wergirim
Wî jî hêlîn li baxê min xirakir

Tu ne bay ez niha şaş û nezan bûm
Bê çare û bê hêz û bê şiyar bûm
Li mizgeftan li rêzê sofîyan bûm
Te bo min bingehêk zêrîn avakir

Bi te ez bûm hunermend û stranvan
Zindî kirim piştî kor bûm ji çavan
Te ronî da dilê min dem û gavan
Te rêbaza millet bo min diyar kir

Gelek wek min bi xama te şiyar bûn
Bi ristên te li Kurdistan diyar bûn
Hemû tîrêj birûsk û pêt û ar bûn
Te navê xwe bi lal û dûr jiyar kir

Bi hêvî me ji Yezdanê dilovan
Li nav baxê Bihiştê bibye mêvan
Hezar rehmet li gora te be seyda
Te erkê gel ji ser milê xwe rakir

Se`îdê Gabarî
26-3-2002

Ji malbata seydayê hêja Tîrêj re!

Bi dilekî xemgîn û bi êş û keder me xebera koçkirina helbestvanê Kurd seydayê Tîrêj bihîst. Ez li ser navê malbata Cegerxwîn û bi dilekî xemgîn malbata seydayê hêja Tîrêj xemgîniya xwe û malbatê nîşan didin.

Jiyan û xebata helbestvanê gelê Kurd Tîrêj wê herdem di bîra me de bimîne.

Xwedê bi dilovaniya xwe wî şabikî.

Malbata Cegerxwîn Keyo Cegerxwîn

Stockholm 2002-3-26

Malbata Rehmetî seydayê Tîrêj!

Bi xem û keser min nûçeya koçbûna seydayê
Tîrêj bihîst.

Ew canê, bi ked û xebata xwe gîha karwanê
cangoriyên Kurdên nemir.

Bela serê we û gelê me sax be.

Hoşeng Sebrî
Berlîn, Elmanya
27-3-2002

Malbata seydayê Tîrêj

Helbestvan û nivîskarê Kurd seydayê Tîrêj stêrek di azmanê Kurdewariyê û tevgera milletê Kurd de û sîmbolek ronak di çand û rewşenbîriya Kurdî de bû.

Seydayê Tîrêj îro di demeke pir aloz de di jiyana milletê Kurd de piştî xwe da me û ji jiyana koça xwe ya dawî kir û çû ber dilovaniya Xwedê û ghişte refê hevalên doza xwe ya pîroz, helbestvan û rewşenbîrên Kurd.

Seydayê Tîrêj bi koça xwe ya dawî dilê her kurdekî bi kul û xem kir.

Ez bi dilekî xemgîr bi navê malbata Mela Ehmedê Namî li welat û li derveyê welat serxweşiya gelê Kurd û malbata seydayê Tîrêj dikim, hêvîdarim ji Yezdanê pak û dilovan ko cîgehê wî buhuşt be.

Bere hûn saxbin.

Samî Ehmed Namî
Stockholm 26-3-2002

Mamostê hêja, seydayê Tîrêj ji nav me koç bû

Seydayê Tîrêj!

Gelek kesên wek te welatparêz, zehmetkêş, xwedî nivîsandin û çekhilgir, ji vî gelî hatine dinê û koç bûne. Gelek kes ji wan tîn bîranîn, gelek jê nayên bîranîn. Sedemên vê jî gelek in.

Lê ez hêvîdarim ko di serî de malbata te, dûv re hemû dost û hevalên te, her wextî te li bîra xwe bînin û di mejî û dilê xwe da xweyî bikin.

Ez û te di Newroza sala par 1-4-2001ê de li bajarê Berlîn bi hev re mêhvanê cejna Newrozê bûn. Roja 26-4-2001ê de em dîsa hevalê hevdû bûn. Me û kurê re Dara ji Balefîrxana bajarê Frankfurtê me ti rêkirî mala te û welatê te Kurdistanê. Koç kirina te jî kete Newroza 2002-3-23 seet 20`17 ev wextê he wê ji bo min pir bi qîmet be. 21ê nîsanê salvegera rojnamevaniya Kurdî ye û 26ê Nîsanê bîranîna ronahiya gelê Kurd Mîr Celadet Alî Bedirxan e.

Ez her wextî bi hêvî me kû hemû der û dorên te, wê te jibîr nekin wê te li bîra xwe bînin. Bila serê hemû malbata te û dostên te û gelê Kurdsitanê sax be.

**Ji binemala mîrê Bota Mîr Bedirxan
Berpîrsiyarê
Centruma Kultura Kurdî
Mamoste M.Şerîf Muştak**

Seydayê min î hêja Tîrêj

Di rojên teng de, di rojên xweş de, di şiniyan de
te ligel me bû.

Jiyanek birûmet te da xizmeta gelê xwe, ta ku ev
gel bijî, tu dê her bijî.

Mirina bê bext, mirina qelles...!

Em çi bikin?

Ev jîyanê seydayê min.

Bera serê we û gelê Kurd sax be!

Paris, 27/3/2002

Hussein Saado

Turkiya-Mardîn

Birano xebera nexêrê ya helbestvanê hêja Seydayê Tîrêj îro me bihîst. Em gelek pê xemgîn bûn.

Bila serê malbata wî û gelê Kurd sax be.

Hamît ji Qoser

**Ji bo birêz Cemalê Tîrêj,
xizm û malbata Tîrêj**

Weke her kesî koçkirina helbestvan û welatparêzê Kurd yê hêja seydayê Tîrêj li ser me jî xemgîniyek kûr çêkir. Koçkirina seyda di warê welatparêzî û wêjeya Kurdî windabûneke, ez bawerim ku wêjevan û welatparêzên Kurd wê xewna wî li ser nîrxên ku ta niha derketine holê pêkbînin.

Dibêjim ku ez êşa malbat û xizmên wî parvedikim û ji hemûyan re ser saxî dixwazim.

Abdurahman ÇADIRCÎ
Beyrût
24/3/2002

Birayên delal,

Bi dilxemgînî me bihîst, çûna dawî ya helbestvanê bi nav û deng seydayê Tîrêj, bêguman seydayê dilovan yek ji wan helbestvanên resen bû, ku berxwedanek gewre dida parastina helbestên, ku şaxê we dighiştê-Xanî, Cizîrî... – û dihate nasîn ji wan hevalên dilsoz, di rêça Cegerxwînê nemir de bû, lê we seydayê nemir-Tîrêj- her gav û dem bimîne simboleke navnîşan di dîroka çan û toreya Kurdistanê de. Em destê we dihejînin û dibêjin bere serê we sax be.

Ebdilqadir Bedredîn
Siwêd

Ji bo malbata nemir Tîrêj

Em gelek xemgîn bûn ku me bihîst helbestvanê me yê mezin Tîrêj çû ser dilovaniya xwe.

Helbestvanê nemir tîrêj yek ji sitûnên wêjeya Kurdî û bi taybetî yê helbesta Kurdî bû li başûrê biçûk û nav û dengê xwe dabû parçeyên din yê Kurdistanê. Ji boy vê çûna wî ya ser dilovaniya xwe cihê xemgînî û dilêşiya me ye.

Em wek kovara (Rojda) emê her tim hewl bidin ku rêka çand û wêjeya Kurdî bişopînin, ta ku xewn û xeyala seydayê Tîrêj û hemû nemirên Kurdistanê nemînê hesret di dilê nifşên paşerojê de.

Em bi navê kovara (Rojda) bi dilekî xemgîn dibêjin, ji bo nemir dilovanî, ji malbata wî re ser saxî dixwazin.

Kovara Rojda

24/3/2002

Malbata seydayê Tîrêj ê nemir

Hemû dost û hevalên bi rûmet hunermendê hêja Cemalê Tîrêj, xuyaye dîsa Newroza 2002 bi şahiyêke mezin di dîroka Kurd de cih digre.... Lê mixabin di nava vê şahiyê de nûçeyê koçkirina helbestvanê hêja seydayê Tîrêj xemgîniyêke mezin bi ser me de anî û ji ber vê yekê em jî weke hemû gelê Kurd vê xemgîniyê bi we re jiyan dikin, û hemû malbat û dost û hevalan re sersaxiyê dixwazin û dibêjin tucarî namire, ew mirovê êş û jana miletê xwe bi pêûsê aniye ser ziman, seydayê Tîrêj jî yek ji van kesên ku cihê xwe bi hêz di dîroka wêjeya Kurdî de girtiye, ji ber vê şahiyêke de ewê her tim bi me re be.

**Kovara Sorgul
Beyrût
24/3/2002**

Gelê Kurd, malbata seydayê Tîrêj

Dema we xweş be!

Xuya dike ko meha Adarê dev ji me Kurdan bernade!

Rast e! Meha Adarê meha Newrozê ye, destpêka buharê û sala nû ye, meha cejn û kêfxweşiyê ye.

Lê Adar ne tenê Newrozê bi xwe re tîne, gelek rojên reş û xemgîniyên mezin jî bixwe re anîne. Ne gerek e ko niha ji we re yek bi yek bêjim çi bûye û çi nebûye...

Ew rojên reş di dîroka me Kurdan de bo her kesî xuyanê ne, Helepçe bi xwe kafî ye...

Dîsa vê mehê derba xwe li me xist û nehişt ko em newroza xwe ya neteweyî bi awayekî hêja pîroz bikin.

Di van rojên dawî de, çend kesên hêja jiyana xwe winda kirin, kesên ko bi xebata xwe ya hêja cihên xwe yên giranbiha di nav gelê xwe de çêkirin û ketin dîroka Kurd de ya ko tucarî nayê jibîr kirin.

Di roja 5ê mehê de siyasetvan û nivîskarê Kurd Nurettîn Basût li Istenbolê di bûyereke trafikê de jiyana xwe winda kir.

Piştî koçkirina wî bi 11 rojan û di roja bîranîna Helepça şehîd de, siyasetmedarê Kurd mamoste Derwêşê Mele Silêman çû rehmetê.

Şînî û çilrojîya koçkirina seydayê Tîrêj..... 112

Berî ko ez dest bi nivîsandina van gotinan bikim bi 2 seetan telefonek ji Holendayê bo min hat û nûçeya koçkirina helbestvanê Kurd Seydayê Tîrêj gihande min. Min nema zanîbû çî bikim û çî bêjim....

Di van 25salên ko min li pey xwe hiştin, ev cara pêşî bû ko di demek kurt de sê nûçeyên êşdar, bi hev re, êrîşî min dikin....

Bes e, Adarê, de bes e ha! Ma ta kengî tu yê van nûçeyên reş bo me bi xwe re bînî?

Bes e e e e e....

Rehma xwedê li wan be û bela serê milletê me sax be.....

Ji Edîtor
Sîrwan Hecî Berko *
26/03/2002

Malbata Seydayê Tîrêj

Nivîskar û helbestvanên Kurd li Sûriyê

Bi dilekî kovan, min nûçeya koçkirina seydayê gewre (Tîrêj) sehkir, Xwedê wî bi buhişta şad bike. Bêguman bi koçkirina wî, stêrek ji asmanê Kurdan temirî, belê pir stêr li şûn xwe vêxistî hiştin...

Em serxweşiyê ji malbat, dost û hevalên wî re dixwazin.

**Nivîskarê Kurd
Helîm Yûsiv
Almaniya (Berlîn)
25/3/2002**

Malbata seydayê Tîrêj

Dost û hevalên wî, evîndarên zimanê Kurdî

Çendî me dixwest ku, îro em jî li kêleka we sekinîbana, me jî bi we re rû li rû pêşwaziya xelkên ku têne bin konê şîniya seydayê Tîrêj... lê mixabin: akama havîbûnê em wenda kirine....

Sed rehmet li giyanê seydayê Tîrêj bin, xizm û karên wî, dost û hevalên wî di xêr û xweşiyê de bimînin, û serê yên mayî saxbin.

Nivîskarê Kurd
Heybet bavê Helebçe
Almanya
25/3/2002

Malbata seydayê Tîrêj

Bi dilekî xemgîn me nûçeyê koçkirina seydayê hêja Tîrêj bihîst bê guman seyda dihat jimartin yek ji stûnên tore û helbesta Kurdî hogiriyek durist û dûrûdirêj bi ziman re danîbû bi evîn û dilsozî tîpên wî li ser mesta xwe kedî dikir ji ber vê jî me didît ko berhemên wî di hemû malan de bi stiranî guldidan berî ko bêne çapkirin.

Ji welat re nivîsand bi kevnê wîbi pêşeroja wî
Ji xakê re nivîsand ji hemû werzên wê re
Ji hezkirin û evînê re nivîsand ji şevînên wê re
Ev bû seydayê Tîrêj lawê civaka xwe yî ji dil
cihê rêzgirtinê bû.

Bela serê we sax be û ev şîna dawî be.

Hefîz Ebdurrehman (Helbestvan)

Şukran Bîlal (wênekêş)

Hesen Berzencî (mûsîkvan)

Luqman Husên (wênekêş)

Luqman Ehmed (wênekêş)

Heleb 25-3-2002

**Silav ji şarê Roma
Jibo gora te Tîrêj
Rarêzvanê zimanê Kurd
Xwedanê bêhna dirêj
Welat mizgefta te bû
Azadî kirbû nimêj
Tu çû gorê bû nemir
Tîrêjên xwe xurt B`avêj
Li ber dadgeha xwedan
Helbesta Kurdî bibêj.**

Di hevdîtinekê de em bi hev re li ser mirinê dipeyivîn me digot: Eger rojekê ji rojan em biçin ber dadgeha xwedan yan em biçin buhuştê yan dojoyê gelo zimanê hevpeyivînê dê çi be?!

Me di encamê de ev biryar da. Tenê em dê bi zimanê Kurdî bi axivin, tenê em dê helbestan bi Kurdî bibêjin, eger ku me b`avêjin dojoyê jî.

Sersaxiyê ji malbata wî re dixwazim.

Hêvî dikim ku wê bimîne şopandî.

Alan ê Osman

Italia-Roma

26-3-2002

Serxweşî

seydayê Tîrêj, yek ji darçinarên esran, ya xaka welatê me ye. Aşiqperestekî mezin ku bi me hemiyana evînerestî da hînkirin. Em hemû ewladên wî bê guman mîna gelê Kurd, dilxemgîn in, lê belê bav evîne me, seydayê Tîrêj her wisa xwe bê mirin kirî kû, bûye şahîdê dîrokê û xwe her wiha kirî dîrok.

Êşa me mezin e, wendakirina seydayê welat valahiyek dijwar e. Em, wek koma Berxwedan dibêjin bila serê gelê me sax be.

Bi navê koma Berxwedan

Xelîl Xemgîn, Seyidxan, Şemdîn, Diyar, Hekîm Sefkan, Cewad Merwanî, Beser Şahîn, Kawa, Eylem, Binefş, Zarîfe, Memo, Alî, Cafer û Nûrhaq.

Birûska serxweşiyê

Bi dilekî şewitî û perîşan min nûçeya koçkirina seydayê Tîrêj ji nav me bihîst.

Hevalno, Dostno,

Bila serê gelê Kurd xweş be , seydayê Tîrêj namire bi hezaran Tîrêj hene.

Ez wek ciwanekî Kurd di sala 1980`an de seyda belavokek da min û gote min: (Ev belavoka me ye tu bixwîne, ma çiqas xweş e).

Min jî xwend û min bawerî bi wê belavokê anî.

Ez çiqas bêjim ezê bi dawî nakim.

Aramî bo we û gelê Kurd.

Silêmanê Mecîdo

Berlîn-Almaniya

25-3-2002

Seydayê Tîrêj (1923-2002)

Gelo felekê tîrêjek ji roja me dizî?

Gelo stûnek ji wêje-toreya Kurdistanê hilweşiya? Gelo pêtek ji alaviya Newrozê sernixûn raqetiya? .Yan bayê Newrozê giyanê pak guheste ahenga Amedê, bi mebesta pîrozbahiya 2002an, ku sirûda neteweyî bi zaravê şêrîn û zelal jê dixwest, yaxud vîna Yezdan e, jiyan e, mirin e, jiyan e.....

Piştêrast rakeve seydayê nemir, gel û welat we jibîr nakin û şûna we vala namîne.

Seydayê Tîrêj di asoya welat de perteweke pîroz dê pelwaz bide, dimîne û herî dimîne, dûrêze dîroka jiyane, ked û xwîn beyhûde narin, ne dereng deng bi we ve tê, (berxwedan jiyan e) bi serketin ya gelane mamosta... em naxwazin ji behrevaniya we, ji hestên nazik û şêrîn raste xo pesindar bimînin, ji xwe guhdarên birêz xwendevanê hêjayên ku ji nêzve we dinasin biryar ya wan e.

Di vê derbarê de wekmesaj em ji serokê komara xwe ya Sûriya yê payebilind (Beşar Esed) dixwazin ku destegîriyê bide ziman û Şînî û çilrojîya koçkirina seydayê Tîrêj..... 120

rewşanbîriya Kurdî da ev welat bi çandeyên cuda
bête xemilandin û bi evîndarî hev himbêz bikin.

Parazvanê çandeya Kurd em sersaxiyê ji gel û
malbata we re dixwazin.

Rewşenbîrên Kurd
3/2002

Behîname

Bi dilekî tijî kul û xem me nû dilovaniya seydayê nemir Tîrêj bihîst. Wek brûskeke bû.

Bere serê gelê Kurd xweş be!

Me navê Tîrêj li xwe kir ji ber ku me seyda wek dibistankê didît. Ji nifşên nû re wek kanîka avê bû. Nifşên nû her ji vê avê vedixwin.

Bi navê koma Tîrêj em serê malbata wî xweş dikin.

Koma Tîrêj

Berlîn- Almaniya

25-3-2002

Seydayê Tîrêj wê di dilê me de be

Seydayê Tîrêj wê di dilê me û gelê me de, tim û tim bijî, lê belê wendakirina seyda bêguman, wê valahiyek mezin be, ber kû li gora min, seyda yek ji hogirên seydayê Cegerxwîn, herwiha yek ji sitûnên wêje û hunera gelê me ye.

Ez ji can û dil serxweşiya malbata seyda dikim, bila serê gelê Kurd sax be, ber kû seyda dizanî xwe çawa bike malê gelê xwe.

Bi navê malbata xwe

Xelîl Xemgîn

Tu namirî

Tu namirî, tê bimînî
Seydayê Tîrêj, tê her hebe û her bimîne
Bi nav û nîşan.
Te şax veda li cihanê
Dengê Kurdsitanê
Tu bi helbest û gotinên te
Li me tu dikî buhar.
Te diyar kir ji van gulan
Gulên kesk û sor û zer
Li her çar perçê Kurdsitanê
Te pîroz kir diyar.
Gava te xatir dixwestî
Erd û ezman hejiya.
Sed rehme li gora te û li wan şehîdan bî.
Li Ehmedê Xanî û Cegerxwîn.... be.
Çiqas bêjim kêr nake
Di Kurdan de bû birîn

Hozan
Ebdilqadir Silêman

Bi navê kovara zaroka Kurd li Sûriyê.

Em gelekî xemgîn û dilşewatin li ser koçberiya seydayê Tîrêj ji nav warê torevan û helbestvanên Kurda.

Tê bimînî di dilê gelê Kurd de û sitêrkek geş li asîmanê Kurdistanê seydayê Tîrêj.

Berpirsyarê kovarê

Lawkê Hacî

25-3-2002

Hevalên cemawer jin û mêr
Malbata nemirê navdar
Dost û hevalên xemdar

Ev birîn me dilmest û jarkir ji kêlîka bihîstina me bo koçkirina seyda, belê seyda bi laşê xwe tenê barkiriye, lê giyan û hestê wî ji yê me hemiya saxtir e, û wê her sax bimîne di baweriyên me de.

Mixabin birînek nû avdarê ji me re şand û bi kêra xwe ya tûj li sînga me da, lewra ev roj wê bimîne xaleke reş û bûyereke bi şewat di pêla dîrokê de, hêviya me ji rewşenbîr û nivîskarên Kurd ku wê şûna wî vala nehêlin û ramanê wî bişopînin da ku ew di bihiştta xwe de derman bibe-serê me hemiyan sax be.

Kovara Zevî
Cizîrê

**Dost û hevalên seyda
Malbata seydayê xoşewîst**

Em bi dilekî xemgîn û kesereke dirêj û bi hestin
şikestî û henasene melûl malavyî li seydayê me yî
mezin siwarê deynasûr Tîrêj dîkin û serxoşiya we
dîkin û em hêvî dîkin ji Yezdanê dilovanê
mehreban ko seydayê me bibexşîne û bi buhuştâ
rengîn şake û bera serê we sax be.

Komelî Jiyanî Kurd

Îro, dîsa stêrkek geş ber bi ezmanê Kurdsitanê
ve hilkişiya....

Quling, teyr û tilûrên Kurdistanê dane dorê,
stêrka xwe li ser baskên xwe hilgirtine ber bi
ezmanê jorîn ve...

Îro, kanî, çem û cobar, dar, gul û kulûlk, alal û
binefş, kevir û latên Kurdsitanê tev de bê deng û
bîn û reng in.... li ser pesindarê xwe xemgîn in.

Bila serê gelê Kurd sax be.

Ez, ji her kesê ku di vê rojê de, di oxira dawî ya
nemir Tîrêj de beşdar bûye, gelek rêz û sipasiyên
xwe pêşkêş dikim.

Ehmed Heso

Almanya

25/3/2002

Bi navê malbata Tîrêj

Bi navê xwe û yê malbata xwe, ez sipasiya hemû hêzên Kurdî, hemû gelê me yê Kurd, hemû kesên hazir ji netewe û olên dîtir, ez sipasiya we tevan dikim. Di vê hevgerîna û destgirtina we de ku hûn helbestvan û torevanê xwe yê mezin di koça dawî de bi oxir dikin.

Bi dilê xwe yê bi şewat ez bi we re me, vê tevgera cemawer a mezin, ji welatê xerîbiyê dibînim, dengê we dibihîzim û ez bawerim ku ev rêka ku Tîrêj dabû ser wê berdewam be, çimkî lawên gelê Kurd dane ser... çawa stêrka Tîrêj îro di ezmanê Kurdsitanê de geşbûye... roja gelê Kurd ya geş ne dûr e! Gelek sipas.

Dara Tîrêj

Brêmin-Almanya

25/3/2002

الأخوة الأعزاء أبناء الفقيد و آله الكرام

يا للوعة و الأسى العميقين : تلقينا نبأ وفاة الشاعر الكردي الكبير تيريز يوم 2002/2/23 م آخر أيام عيد نوروز المجيد فكان النبأ المفجع وقع الصاعقة على نفوسنا و قلوبنا و عقولنا ، لأن رحيل الشاعر المبدع تيريز في هذه الظروف الهامة من تاريخ شعبنا إنما هو طامة لنا و خسارة لا تعوض .

إننا نعهده الفقيد الغالي أن نجعل من قلوبنا له المثلوى و من عقولنا له مأوى و من ذاكرتنا له الملاذ الأمن ، لأن أشعاره و قصائده تظل شدوا البلايل في الرياض و الجنائن و أغاني شباب و بنات كردستان في السهول و في سفوح الجبال و يبقى اسم تيريز على الشفاه و الألسن عبر الأجيال .

ولا يسعنا إلا أن نعزي أنفسنا و سائر أبناء شعبنا الكردي بالمصاب الأليم و نخصم بالذكر يا إخوتنا أبناء و آل الفقيد ، مع تمنياتنا لكم جميعا بالصبر و السلوان و للفقيد الغالي الفردوس و الجنان .

2002/3/24 م

منظمة أوروبا
للتحالف الديمقراطي الكردي
في سورية

إلى ذوي الفقيد الأستاذ تيريز الأفاضل

تحية و احترام و بعد .

بقلوب ملؤها الحزن و الأسى , تلقينا نبأ وفاة الشاعر و المناضل الوطني الأستاذ تيريز .

لقد عرفنا شاعرنا الكبير المرحوم تيريز عن قرب , و تابعنا مسيرته الشعرية باهتمام بالغ , و قد قدرنا فيه على الدوام حماسته المتأججة تجاه قضايا شعبه الكردي العادلة , و ما يعانيه من الاضطهاد و الحرمان من أبسط حقوقه القومية و الديمقراطية . و بالرغم من أن الفقيد الراحل لم يكن عضواً في حزبنا , و لم يكن على وفاق تام مع خطه الفكري , فقد كنا نرى فيه ابناً باراً لشعبه الكردي, يناضل بالفعل و الكلمة الصادقة من أجل خلاصه , و من أجل أن يحتل مكانه المناسب تحت الشمس ككل شعوب الأرض .

وبهذا المعنى فإن الراحل الكبير, و بكل ما خلفه من الشعر و الأدب هو ملك الشعب الكردي , و بالتالي فقد كان رحيله خسارة لكامل شعبه , و بهذا المعنى أيضاً فإن أية محاولة لحصره في إطار محدد محاولة للتقليل من أهميته .

ذوي الفقيد الأفاضل :

بهذه المناسبة الأليمة نتقدم إليكم باسم المكتب السياسي للحزب اليساري الكردي في سوريا , و بالنيابة عن كوادره و مناضليه و جماهيره بأحر التعازي القلبية متمنين للفقيد طيب الثرى و لكم الصبر و السلوان .

2002/3/25

المكتب السياسي
للحزب اليساري الكردي في سوريا

الأخوة آل الفقيد سيدايي تيريز الأفاضل

لقد آلمنا كثيراً نبأ رحيل الشاعر المبدع سيدايي تيريز ليلة 2002/3/23 إثر مرض عضال ألمّ به وهو مازال يفيض الأدب شعراً و نثراً , لقد خسرنا ومعنا أبناء الشعب الكردي في عموم كردستان علماً بارزاً من أعلام الأدب الكردي في غرب كردستان و عميداً من عمدة مدرسة الشعر الكلاسيكي , و ستظل ذكرى تيريز تتناقلها الأجيال عبر نتاجه و مآثره الأدبية و النضالية من بدء نشاطه في خويون و مساهمته في مجلتي ستير و هاوار مع آل بدرخان و باقي أدياء عصره الميامين و حتى آخر أيام حياته , حيث كان مثال المبدع الوطني و نموذج الرجل الشهم و المدافع المخلص عن قضية شعبه بإباء .
تحية عطرة إلى روح الفقيد الغالي سيدايي تيريز , لنا و لكم الصبر و السلوان وله فسيح الجنان .
و تقبلوا خالص تعازينا الأخوية , مع تمنياتنا بالعمر المديد

2002/3/25 م

صلاح بدر الدين
رئيس حزب الاتحاد الشعبي الكردي
في سورية

باسم اللجنة المنطقية للحزب الشيوعي في الجزيرة

نقدم تعازينا الحارة لكم ولنا نحن معشر الشيوعيين في الجزيرة بفقد أحد ابرز أعلام الشعر الكردي الذي تجلى فيه الناحية الطبقية والوطنية وهذا إن دل على شيء إنما يدل على الروح الوطنية المتأصلة في نفسه طيلة حياته وحتى آخر لحظة من عمره.

مرة ثانية نعزيكم وكل محبيه وأصدقائه والذين عايشوه وعاشروه بشكل عام وعائلته الكريمة بشكل خاص.

يوسف أحمد

عضو المكتب السياسي للحزب الشيوعي السوري

لجان الدفاع عن حقوق الإنسان في سوريا

ببالغ اللوعة والأسى تلقينا نبأ وفاة الشاعر والأديب الكردي المعروف سيدي تيريز . لقد قدم المرحوم الكثير لخدمة الثقافة الكردية وكان المثال الحي للوطني المخلص المدافع عن حقوق شعبه والمؤمن بالتآخي بين الشعبين الكردي والعربي وبأن سوريا سوف تكون أقوى وطنياً فيما لو اعترفت بحقوق الشعب الكردي المشروعة. ونحن على ثقة بأن المرحوم سوف يبقى حياً في ذاكرة كل المحبين للسلام والمساواة والحرية.

أتقدم باسم أعضاء اللجان CDF في المانيا وبإسمي شخصياً بخالص العزاء راجين من العلي القدير أن يتغمد الفقيد بواسع رحمته ورضوانه ويسكنه فسيح جنانه ويلهم الشعبين الكردي والعربي جميل الصبر والسلوان، وأنا لله وأنا إليه راجعون

المحامي اسماعيل محمد
عضو هيئة الخارج وممثل CDF في المانيا

إلى عائلة فقيدنا الكبير تيريز وأهله وأصدقائه...

باسم تنظيم ألمانيا للحزب الديمقراطي التقدمي الكردي في سوريا، نتقدم إليكم بأحر مشاعر الأسى والحزن لفقدان شاعر الكرد وكردستان، والعاشق الأبدى لشعبه ووطنه والذي وهب حياته لهما، وهاهو شعبنا اليوم يرد له الجميل بهذا الجمع الغفير الذي جاء ليودعه الوداع الأخير.

إننا على ثقة بأن الشعب الكردي الذي أنجب تيريز، لن يبخل بأمثاله الذين ساهموا في إغناء أدبه وثقافته، وأناروا الدروب أمام أبناء الكرد الذين يسرون على الدرب الذي سيؤدي في النهاية إلى نيل الشعب الكردي لحقوقه القومية.

تيريز حي في قلوبنا.
ولنا ولكم الصبر والسلوان.

**تنظيم ألمانيا
للحزب الديمقراطي التقدمي الكردي في سوريا**

2002/3/25

بسم الله الرحمن الرحيم

نعي رفيق مناضل وشاعر وصديق عزيز

يا جماهير شعبنا الكردي في سوريا
رفاق حزبنا الديمقراطي الكردي في سوريا (البارتي) قيادة
وقواعد.
أصدقاء وآل الفقيد الراحل الشاعر تيريز.

بمزيد من الأسى والحزن ال عميقين تلقينا نبأ وفاة شاعرنا
الكبير ورفيقنا وصديقنا وانتقاله إلى جوار بارئه تعالى . كان
المغفور له من أوائل من التزم في شعره بقضيتنا القومية والدفاع
عنها كعاشق يتغن بالکرد وكردستان. لقد كان آخر لقاء لنا به في
عام 2001 بالمانيا ليتغنى بالکرد وكردستان وشهيداً لأمة الخالد
مصطفى البارزاني.

سوف يبقى الفقيد خالداً بشعره وأدبه القومي وحسه الوطني
إلى الأبد.

وسيبقى نتذكره إلى آخر يوم نعيشه، فقد كان رفيقاً وصديقاً
وجاراً عزيزاً.

نعزي بالفقيد شعبنا الكردي قاطبة وحزبنا الديمقراطي الكردي
في سوريا (البارتي)، وآل الفقيد وأنفسنا ندع له الله العلي القدير أن
يتغمده بوافر رحمته.
أنا لله وأنا إليه راجعون.

عن منظمة ألمانيا/

للحزب الديمقراطي الكردي في سوريا (البارتي)
مسؤول المنظمة محمد سعيد ألوجي

أهل الراحل سيدي تيريز وأصدقائه

تلقينا في اللجنة المنطقية بالجزيرة للحزب الاشتراكي الكردي في سوريا نبأ وفاة الشاعر الجليل سيدي تيريز (نايف حسو) مساء 2002/3/23 بالحنن والأسى عن عمر ناهز (79) عاماً قضاه في خدمة الأدب الكردي حتى الرمق الأخير.

ترك الأديب المحبوب العديد من المؤلفات القصصية والدواوين الشعرية والذي مجد الأخوة العربية الكردية وكتب عن الربيع وطالب بتعلم لغة البلابل Ey bilbilê dilşadî وكان يعد بحق صوتاً شعرياً أصيلاً ومتميزاً كأحد أبرز الأصوات الشعرية الكردية الكلاسيكية في سوريا.

تتقدم اللجنة المنطقية بالجزيرة للحزب الاشتراكي الكردي في سورية بأصدق التعازي القلبية لأهل الراحل وأصدقائه ومحبيه متمنية للجميع الصحة والعمر المديد.

الجزيرة 2002/3/24

اللجنة المنطقية في الجزيرة
للحزب الاشتراكي الكردي في سورية

الأخوة والأخوات أولاد الفقيد الكبير

عائلة فقيد امتنا الكردية الشاعر الكبير ملاي تيريز - أبو جمال.

تلقينا ببالغ الأسى والحزن نبأ وفاة الشاعر الكبير أبو جمال. فاسمحوا لنا أيها الأخوة أن أتقدم إليكم وباسم رفاقي في منظمة الخارج لحزب الاتحاد الشعبي الكردي في سورية بالتعازي القلبية الصادقة بغياب الفقيد الكبير الشاعر أبو جمال، الذي غيبه الموت عنا في هذه الظروف الصعبة التي يمر بها شعبنا الكردي في أجزاء وطنه المقسم كردستان حيث كنا بأمس الحاجة إلى وجوده بيننا.

لقد ترك الفقيد بصماته على تاريخ حركة شعبنا الكردي من خلال مسيرته النضالية ومن خلال أشعاره التي تذوقها أبناء شعبنا حيث كانت ترد على شفاه الصغير ومنهم والكبير في كل بقعة من أرض كردستان.

ألف تحية إلى روح الشاعر الكبير أبو جمال التي لم تهدأ إلا بيوم رحيله وسيبقى خالداً في ذاكرة الأجيال القادمة إلى جانب الشعراء العظام من

أبناء شعبنا الكردي أمثال ملاي جزيري- وفقهى تيران- وهيمن - وبيكس- وجركوين.

اسمحوا لنا مرة أخرى بالتعبير عن تعازينا ومواساتنا لأل الفقيد وعائلته.

المجد كل المجد لك يا أبو جمال.

الصبر والسلوان لأولاد وعائلة الفقيد.

براغ 2002/3/26

د.محمد رشيد

مسؤول لجنة منظمة الخارج

لحزب الاتحاد الشعبي الكردي في سورية

نجل الفقيد الأخ الكريم جمال وآله وذويه

نيابة عن الحزب الديمقراطي الكردي السوري وإحالة عنا.
نشارككم الألم والحسرة في هذه الخسارة الكبيرة التي ألمت
بكم وبنا وبالأدب الكردي برحيل شاعرنا الكبير سيداي تيريز
الذي زين الأدب الكردي بأعذب القصائد وارهف المشاعر . ولأن
شاعرنا الكبير سيداي تيريز قضى جل حياته وهو ينشد الجمال
والحب والحرية والكرامة، ويصرخ في وجه السواد- والظلم
والجلادين ويسمو لنصرة الحق.
ومهما كان مشرب شاعرنا الراحل وانتمائه فانه سيبقى خالداً
بذكراه في ضميرنا كرداً وعرباً وسوريين جميعاً.
لانه غنى لنا جميعاً أعذب القصائد وارتقى بنا جميعاً نحو
المشاعر الإنسانية الموحدة.
للراحل الكبير الخلود والغفران
ولكم من بعده طول البقاء والصبر والسلوان
وان لله وان إليه لراجعون

2002/3/24

المكتب السياسي
للحزب الديمقراطي الكردي السوري

الأخوات و الأخوة، أيها الأصدقاء، أيها الحشد الكريم :

اسمحوا لنا باسم اللجنة المنطقية للحزب الشيوعي السوري في الجزيرة أن نتقدم إليكم بأحرّ تعازينا و مواساتنا القلبية بفقد الشاعر الكردي المعروف (ملا نايف حسو) و الملقب (بالملا تيريز) الذي صدح ردها طويلاً من الزمن و لامسَ شعره الجميل و المؤثر آلام و آمال شعبه , أحبّ وطنه و دافع عن الحرية ضد جميع أشكال الاضطهاد القومي و الطبقي و أفرَدَ للمرأة جانباً مهماً في فنه و أدبه , و إنّ رحيله لخسارة لنا جميعاً في هذا الزمن الصعب و نحن نرى العالم بأكمله و قد لَقَّته غيوم الإمبريالية و الصهيونية السوداء , شاهرةً كل أسلحتها في وجه الشعوب من تُهمّة الإرهاب إلى السلاح النووي و لكن هيهات قليل الظالمين أقصر , و أجراس الحرية ما انكفأت تُقرع , مُعلنةً أن يوم الخلاص آتٍ .

ففي مقابلةٍ أجرتها معه مجلة المواسم عام 1995 و التي يصدرها الحزب الشيوعي السوري قال (الملا تيريز) حرفياً : إن مسيرة النضال ليست سهلة و إن عليكم ألا تفقدوا الأمل بنضالكم و إن الحزب و الشيوعية هما خلاص الشعوب و الكادحين , فإذا كانت تجربة الاشتراكية في روسيا قد وقعت في أزمة فإنّ بلداناً عديدةً مازالت تحمل رايتها الشيوعية و ما زال الشيوعيون هم طليقة مجتمعاتهم و سيأتي يومٌ تجنون ما زرعت يداكم عندها سأغني : (كلي رابه بهاره) . أجل أيها الصديق العزيز و الشاعر الراحل , نمّ قر العين فسنغني معاً (إن الربيع قادمٌ حتماً) .
نتمنى لكم جميعاً طول البقاء و العمر المديد و لأهله و ذويه و شعبه الصبر و السلوان .

و شكراً لإصغانكم

اللجنة المنطقية للحزب الشيوعي السوري

ببالغ الحزن و الأسى تلقينا نبأ وفاة المغفور له "سيدي تيريز"
الذي أمضى حياته في خدمة أبناء شعبه و الإنسانية , و سيبقى
ذاكره خالدة في ذاكرة الأكراد و الإنسانية .

أنا لله و أنا إليه راجعون

التجمع الوطني الديمقراطي السوري
المكتب السياسي

بعميق الأسى تلقينا نبأ وفاة الشاعر الكردي الكبير سيدي تيريز
الذي وافته المنية و اختطفته من بيننا بعد عطاء استمر قرابة
نصف قرن .

لقد عرفت شاعرنا الخالد منذ أكثر من ثلاثة عقود فكان شاعراً
كبيراً و وطنياً مخلصاً و أنساناً متواضعاً أحب شعبه و بلده و
كراس حياته من أجل الأدب الكردي فضحى بكل شيء من أجل
القضية الكردية .

لهذا ظل فقيراً لم يهمله جمع المال بقدر ما كان يهمله خدمة شعبه
و بلده .

باسمي و باسم حزبنا الاشتراكي الكردي في سورية .
أعزي أسرة الراحل الكبير و أصدقائه و محبيه و أتمنى لهم و
لنا الصبر و السلوان و للراحل الكبير فسيح الجنات .

صالح كدو

بسم الله الرحمن الرحيم

"كل نفس ذائقة الموت"

مثلاً كان يقال الفقيد في عرس الشهيد .. و هأنذا أفء إءلا لا
على روح الفقيد و أنا أمامكم في عرس الفقيد .. و أقول قوله من
كل كلمة كانت تخرج من فمه متوجهاً إليه . مستسماً حضرة
الروحية الذكية بيننا في أن أغير فقط أول كلمة كان يرددها .
إنه ذاك الإنسان .. ذاك الشاعر الذي عاش و خاض و قارع
بسلاح الشعر محمد غمرات قرن بأكمله – قرننا الذي نعاصره و
تكاد أشعاره أن تكون سجلات و ملاحم بطولية .. دونت للتاريخ .
لقد كانت المسيرة الشعرية لدى الفقيد مشحونة و مشحونة
دائماً بعبق التاريخ التراثي و عراقته في أرفع تجلياته و مشحونة
كذلك بحرارة التاريخ المعاصر الحي الذاتي و الموضوعي في
إبراز همومه و قضايا شعبه و أمته الكردية .

فكما كان للناس حضورهم الأساسي في أشعار الفقيد (ملا
نايف) فقد كان لشعر الفقيد حضوره الأساسي في الناس .. فعله
التحريضي حقاً و المعرفي فعلاً و الثوري أصلاً في ناس زمانه و
نقول بلا مبالغة إن شعر الفقيد في المعارك القومية و الاجتماعية و
التراثية كان من أقوى الأسلحة التي يستخدمونها في المعارك .
شعر يسري في الجماهير كالنار فيصير من أهم عوامل
اندفاع الجماهير و تحولاتهم في الشارع إلى موجات تقتحم السدود
ة الأسوار كالنار ..

و من شهد الفقيد عندما كان يلقي بقصائده في المناسبات
القومية يرى كيف يشتعل نار شعره في أوساط الجماهير و
الحضور فيشتعل الجمهور معه و يتفاعل في وجدانه ليرى بعينه
و يلمس بجسده و وجدانه كيف يصبح الشعر ناراً و كيف يكون
سلاحاً يخترق و جدان كل كردي في كل مكان .

فرغم الانتكاسات التي آلت للشعب الكردي في كافة أجزاء كردستان و رغم التناقضات المتواجدة على الساحتين الكردستانية و الكردية و رغم ما عاناه الفقر في أغلب سنوات عمره داخل هذه المعمعة فإنه كم يتغرب أبداً عن الوعي بحقائق ووقائع عن شعبه و أمته الكردية و عصره الذي كان يعايشه .

و لم يتوقف لحظة عن التفاعل النضالي مع قضيته القومية الكردية فظل صامداً و شاعراً و مناضلاً إلى آخر لحظة من أيامه النضالية .

فتحية إلى روح الفقيد و مدرسته الشعرية المبدعة و تحية لكل كردي الذي أنجب و ما يزال ينجب هذه المدرسة الشعرية المبدعة كما ينجب غيره من مختلف المدارس المبدعة الخلاقة .. و تحية إلى دواوينه الشعرية . و إلى كلمة و جملة كتبت بخط يده .

عزائنا إلى آل الفقيد .

و عزائنا إلى كل كردي و كل من شارك في مراسيم العزاء .

2002/3/25

و لكم جزيل الشكر

كلمة شباب الكرد في سوريا

بسم الله الرحمن الرحيم

باسم مجلة الحياة .

نعزي أنفسنا و شعبنا الكردي و الحركة الثقافية الكردية على
رحيل الشاعر الكبير سيداي تيريز برحيل هذا الشاعر العظيم
خسرت الأمة الكردية دعامة أساسية من دعاماتها الشامخة في
عالم الأدب .

وشاعراً فذاً يضاهي الطود الشامخ بقامته الشعرية و لا يسعنا
في هذا اليوم العصيب إلا أن نرضى بقضاء الله و قدره و نسأله أن
تغمده بواسع رحمته يسكنه في نعيم جناته مع الصديقين .
أن لله وإن إليه راجعون

هيئة التحرير

KOVARA-JIN

كان كالشعاع يطل كل نوروز بقصيدة خضراء . يزور
مسامعنا كخرير الينابيع الصافية .. لقد رحل الشاعر العظيم
"تيريز" يودع آخر نوروز دون أن يفترقا .
فكأنما عشقهما عشقاً أزلي طُيى الفراق ..
بكل الحزن و الأسى تلقينا نبأ رحيل شاعرنا "تيريز " عن
عمرأ مديداً ذاخراً بالعطاء .. فلنا جميعاً الصبر و السلوان و
عزائنا في قصائده الباقية في وجداننا و قلوبنا ما حيننا .

الفانين التشكيلين الكورد في سوريا

" برقية تعزية "

أيها الحضور الكريم.

ذو الفقيد و أصدقائه المحترمون

أحياكم باسم مجلة "بينوسن آزاد" نرفع من أعماق قلبنا الحزين و نحن نلتقي في يوم رحيل الشاعر الكردي "سيدي تيريز" و من المعروف ب "سيدي تيريز" صاحب القلب الكبير المفعم بحب شعب و البشرية و صاحب القلم الرفيع الذي كراس من أجل قضية الشعب الكردي .

فكان رحيله خسارة ليس أهله و ذويه و أصدقاءه فقط و إنما لمجمل أبناء شعبه و بلده و خسارة للوسط الثقافي في المحافظة.

أيتها الأخوات .... أيها الأخوة:

سيبقى الفقيد خالداً مخلداً في ذاكرة شعبه.

و سيبقى يضيء الدروب للأجيال القادمة و كل المناضلين من أجل الحرية و المساواة و الديمقراطية و تحقيق العدالة الاجتماعية.

الصبر و السلوان لذوي و أصدقاء الفقيد

و شكراً.

هيئة التحرير مجلة بينوسن آزاد

آل الفقيد الراحل الكبير الشاعر تيريز

تلقينا ببالغ الحزن والأسى نبأ رحيل الشاعر الكبير تيريز الذي
وافته المنية بعد صراع مرير مع المرض.

أيُّها الأعزاء.

ستظل قصائد الشاعر الراحل و إبداعاته مدوية في سماء وطنه
مادام هناك الفرات و دجلة و الخابور و مادام هناك جبال وطنه
الشاهقة التي تمدنا بالعزيمة و الإصرار من أجل انتصار قضية
الإنسان عامة ومنها قضية شعبه الكردي .

للفقيد الرحمة

ولكم الصبر و السلوان.

هيئة تحرير مجلة المواسم

سكرتير التحرير

إبراهيم اليوسف

القامشلي

2002/2/24

الحضور الكريم .. عائلة الفقيد و عموم أبناء الشعب الكردي :

مرة أخرى و كما في العديد من المصائب و النوائب و الويلات ,
يطل أزار بوشاحه الأسود على أبناء الشعب الكردي في كل مكان ,
عندما تلقى و في حالي الساعة الثامنة و النصف من مساء يوم
الثالث و العشرين من شهر أزار , النبأ الصاعق و المفجع بوفاة
أحد أبرز رموز الشعر الكلاسيكي الكردي في العصر الحديث ,
أنه الشاعر الكبير ملا نايف حسو الملقب ب "سيدي تيريز " الذي
امتلك إحساساً مرهفاً و شكل تجربة فريدة و موهبة شعرية رفيعة
جداً و عاشها مع الودعيل الأول و ترعرع معهم و لازمهم المعشر
و تتلمذ على أيدي أعلامهم , فكان قريباً جداً من الشاعر الفذ جكر
خوين و تلميذاً في مدرسة قدرتي جان ز صديقاً للأديب و المفكر
اللامع ملا حسن كرد " هوشيار " كما أتصل بالأمير جلادت و
راسل العديد من الصحف و المجلات في بدايات نش و و تطور
الصحافة الكردية " هوار - ستير " و قد تميز شعره بطابع أستاذه
الكبير جكر خوين و خصوصاً في الشعر الملحمي.

و مع كل ذلك استطاع شاعرنا الكبير "تيريز " أن يرسم لنفسه
خطاً مستقلاً و يتخذ أسلوباً متميزاً و يشكل منهجاً و رؤية و أسلوباً
خاصاً تميز به عن الجميع و استطاع أن يشق طريقه المتفرد سواء
في أسلوب الأداء أو الصورة الشعرية أو الميل أو المحاكاة
الواقعية للتراث كما طرح أدباً للأطفال و حكايات شعرية قصيرة
على أسنة الحيوان و تميز أيضاً بالمعرفة التفصيلية للأماكن
الهامة و المدن و القرى و المعالم التاريخية في كردستان كما في
قصائده " جولة في كردستان " و "رثائية جكر خوين " حيث يأتي
بجميع التفاصيل و الدقائق فيصف جبال متين و سنين و زوزك و
همرين في وصف ملحمي جميل و رائع .

و لعل أبرز ما يميز الشاعر الكبير الراحل الذي نقف اليوم أمام
جثمانه الطاهر و هو يوارى الثرى , أنه كان و بقي شاعر ملتزم
بقضايا شعبه عبر بألم شديد عن معاناته و غنى بفرح عارم
لانتصاراته كما في العديد من قصائده "قصيدته عن انتفاضة أذار
1991" و "قصيدته في التجربة الديمقراطية في كردستان العراق
"

أيها الحضور الكريم ...

لقد شكل رحيل الشاعر الكبير "تيريز" خسارة كبيرة و أسى
عميق لدى جميع الأوساط و الفعاليات السياسية و الثقافية و
الاجتماعية الكردية و نعتقد أن أكبر تكريم له بهذه المناسبة
العظيمة هو أن نعاذه على المضي قدماً في النضال من أجل
الأهداف و المثل و المبادئ التي آمن بها الفقيد و ناضل من أجلها
طوال مسيرة حياته الحافلة بالبذل و العطاء و التضحية من أجل
أن يكون لشعبه و أمته المكان اللائق به بين شعوب و أمم الكرة
الأرضية.

سبقى الفقيد خالداً في ذاكرة الشعب الكردي و نبراساً متوهجاً
يضيء الدري للأجيال القادمة من أجل التضحية و العطاء في
سبيل رفعة أبناء شعبه في جميع المجالات السياسية و الاجتماعية
و الثقافية و من أجل الحرية و العدالة و المساواة .
المجد و الخلود لذكرى الفقيد الكبير الشاعر الكردي تيريز
الصبر و السلوان لعائلته الكريمة و لجميع أبناء الشعب الكردي
و السلام عليكم

2002/3/25

هيئة تحري مجلة أجراس الثقافية الكردية

آل الفقيد الشاعر الكردي تيريز أصدقاء الفقيد .

بألم يعتصر القلب , وحزن جم .. تلقيت نبأ رحيل الشاعر تيريز
الذي عرفناه شاعراً فذاً . لم تلتن قناة في الذود عن إنسانه و وطنه
من خلال قصائده الشهيرة التي استظهرها الكرد في كل مكان .
مرة أخرى أيها الأعداء .... تقبلوا تعازي الحارة بهذا المصاب
الجلل , و لكن سنظل قصائد شاعرنا من بعده كي تذكرنا به في كل
وقت , كواحد من أهم شعرائنا الكرد الوطنيين الشرفاء .

الكاتب الكردي
مشعل التمو

2002/3/25

الأخ جمال تيريز المحترم

ببالغ الحزن والأسى تلقين نبأ رحيل الأديب والشاعر الكردي الكبير تيريز.

لقد كان تيريز وسيقى نجماً لامعاً في سماء الأدب والثقافة الكردية، فقد استطاع خلال أكثر من نصف قرن من الجهد والعمل وباخلاقه الدمه وإبداعه المتميز أن يخط ويطلع اسمه في ذاكرة ووجدان شعبه.

لكم ولأهله واصدقائه الصرير والسلوان.
ولروحه الجنة والخلود.

الشاعر
فرهاد جلبي
2002/3/24
حلب

بسم الله الرحمن الرحيم

أنا لله وأنا إليه راجعون

ببالغ الحزن والأسى تلقيت نبأ رحيل أستاذي ومرشدي الكبير
الذي غمرني بعطفه وحنانه وحولني من طفل عاجز لا حول له
ولا قوة الى فنان سمع صوته جميع الشعب الكردي.

إن برحيل هذا الأستاذ العظيم ترك فراغاً كبيراً في الأوساط
الأدبية لذا اعزي نفسي كما اعزي جميع أفراد الأسرة فرداً فرداً
وأقبل أيادي الأم بهية تلك الأيادي التي خدمت أستاذي طيلة حياته.

أرجو من الله العلي القدير أن يسكن الفقيد فسيح جناته
ولا حول ولا قوة إلا بالله العلي العظيم.

2002/3/26

أخوكم

سعيد كاباري

ببالغ الحزن والأسى تلقينا نبأ وفاة الشاعر الكردي الكبير
سيدي تيريز... لقد عرفناه شاعراً محباً لقضيته ومدافعاً بقصائده
الرائعة عن عدالة قضية شعبه المعطاء.

مرة أخرى أقدم تعازي الحارة إلى آل الفقيد وجميع أصدقائه.

الفنان
شلال أحمد

و
الفنان
عبدالقادر سليمان

مدينة القامشلي

إلى كل الذين احبوا الشاعر الكردي "تيريز" و إلى كل الذين
فوجعوا برحليه المفاجيء إلى كل الذين يعيشون الصدمة الكبيرة
نقدم أكبر العزاء و أكبر الحزن.

و ليس أمامنا إلا أن نقول فيه ما قاله شاعرنا شفكير حين سمع
برحليه .

أي سىداي تيريز	أي ريري و ريزاني كُرد
لجَم كُلي فو	توئمري .. توئمري
مليت زار و بندست	ز غفليت تشياركري
تنا فك هيجا و دلال	بكدا خو لخوا كُري
د ديروك و تاريخا	كُردا بوئنا مري
تَجاندُ لَسرُ ريجا	نيار كُلم و دِري

كل العزاء و الحزن من عائلة رشو
في الحسكة

2002/3/29

بسم الله الرحمن الرحيم

أن لله و إن إليه راجعون
في البداية أعزي نفسي على وفاة سيداي تيريز العظيم رحمه الله
و أعزي عائلته و الأمة الكردية راجياً من الله عز و جل أن يلهمنا
الصبر و السلوان و أن يدخله فسيح جناته .
لقد عرفنا سيداي تيريز شاعراً و طنياً ملتزماً بقضايا شعبه
كتب عن الام و أفراح الكرد بصحوة الضمير و قوة الإبداع لقد
عرفنا ه نزيهاً أميناً من خلال نتاجاته الشعرية (زوزان - خه لات
- جودي) و نشاطه الثقافي و اللغوي و السياسي طوال عمره معاً
وضعه في صفوف عظماء كردستان من أمثال جزيري , احمدي
خاني و جرخوين .

سبقى الشاعر القدير تيريز ذكرى خالدة في أذهاننا و ستبقى
روحه الطاهرة ترفرف في سماء كردستان على مدار الزمن .
وختاماً أرجو من الله عز و جل أن تكون وفاة شاعرنا الكبير
تيريز خاتمة أحزان الشعب الكردي و أشكر كافة الحركات
الوطنية الكردية التي تهتم بمبدعيها و ترعاهم .

عاشت كردستان

عاش الكرد

عاشت الحرية و السلام

عاش مبدعوا كردستان

المجد و الخلود لشهداء كردستان

روني جان حسو

ألمانيا 2002/3/26

ببالغ الأسى و الحزن تلقينا نبأ وفاة فقيدكم الشاعر ملا
تيريز - له الرحمة و لكم الصبر و السلوان

أنا لله و أنا إليه راجعون .

العميد صالح الحسو
أبو آزاد

بسم الله الرحمن الرحيم

رحلت عن الدنيا ولكنك لم ترحل عنا , ففي قلوبنا ارتسمت
أشعارك و قصائدك ستبقى معنا مادامت كلماتك يتغنى به ببالغ
الحزن و الأسى تلقينا نبأ رحيل شاعرنا الكبير رحمة ال عليه .
نسأل الله العلي القدير أن يلهمكم الصبر و السلوان و لفقيدنا
الرحمة و المغفرة .

و أن لله و أن إليه راجعون

دمشق 2002/3/27

أنور شيخي

بسم الله الرحمن الرحيم

(يا أيتها النفس المطمئنة ارجعي إلى ربك راضية مرضية
فادخلي في عبادي و ادخلي جنتي)

صدق الله العظيم

بألم بالغ و حزن عميق تلقيت نبأ وفاة الخال العزيز و الأديب
الكردي الكبير تيريز الذي يعتبر بحق أحد أبرز أعلام الثقافة
الكردية , وأحد الرواد الأوائل الذين خدموا ال لغة الكردية و عملوا
بدأب على النهوض بهذه اللغة بتطويعها , و أغناها بمفردات و
معان و أفكار و صور و أساليب سيقف الباحثون أمامها مطولاً لما
تمثله من قيمة أدبية و فنية , مثلما رقد الأدب الكردي بنتاج عزيز
من الشعر تمثل في دواوين مطبوعة و مكتوبة تحتل بالتأكيد مكانة
مرموقة في المكتبة الكردية .

إن رحيل تيريز يعتبر ليس فقط خسارة كبيرة لذويه و أصدقائه
و معارفه و إنما أيضاً خسارة فادحة للساحة الوطنية حيث فقدت
الحركة الوطنية الكردية أحد أبنائها الذين نشطوا في ساحتها و
ناضلوا في صفوف تنظيماتها المختلفة منذ يفاعه , مثلما فقدت
الساحة الأدبية الكردية برحيله أحد أبرز أعلامها في العصر
الحديث , حيث نذر تيريز نفسه لخدمة الأدب الكردي و اللغة
الكردية طوال عقود متوالية من حياته الكريمة , فأتحف الأدب
الكردي بنتاجات أدبية التزمت خطأ وطنياً و قومياً , عكست واقع
الإنسان الكردي و وطنه و حركته القومية , و كانت مرآة صادقة
و معبرة عن كل ذلك .

تغمد الله فقيدنا الغالي بواسع رحمته , و أسنه فسيح جناته , و
أنزل السكينة على قلبه , و و عزائنا برحيله هذا الإرث الأدبي
الكبير الذي خلفه وراءه , و تلك القيم الأخلاقية العالية التي تحلى
بها , وذلك الخط الوطني و القومي الثابت الذي التزم به .

و عزائي فيه أن الله قد منّ علي بأن التقى به مرة أخرى بعد سنوات طويلة من الفرقة , و قد تحقق لي ذلك قبل سنة من هذا التاريخ بعد أن فقدت أي أمل في أن يتحقق ذلك .
فتحية ملؤها المحبة و الفخر و التقدير لروح الفقيد تيريز أب عث بها من المغتربين , و أسأل الله أن يلهمنا جميعاً الصبر و يعوضنا به ممن يكملون رسالته الأدبية و القومية .
و أنا لله و أنا إليه راجعون .

محمود شيخموس حسين " هولندا"
أواخر آذار 2002

بمزید من الحزن و الأسى تلقینا نبأ وفاة الشاعر الكردي الكبير
فقید الوطن و الأمة سیدای تیریز.

ها قد فعلها شهر أذار مرة أخرى بنا , كما فعلها سابقاً , أخذ منا
عزیز آخر.

باسمی و باسم فرقة تیریز (koma Tîrêj) في ألمانيا برلين ,
نعزي أهالي الفقید و نعزي الشعب الكردي بهذه الفاجعة .

و أنا لله و أنا إليه راجعون

2002/3/26

شیرکو جمیل یوسف
ألمانيا – برلين

بسم الله الرحمن الرحيم

الأخ جمال و أخوته و إلى جميع المشاركين .....
ببالغ الحزن و الأسى تلقينا نبأ وفاة والدكم المغفور " سيدي
تيريز " و نحن إذ نشارككم أحزانكم . و نطلب من الله العلي القدير
للمرحوم المغفرة و الرحمة . وأسكنه الله فسيح جناته و لكم من
بعده طول البقاء و العمر المديد .

و نرجو من الله العلي القدير أن يلهمكم الصبر و السلوان.
ألمانيا – مدينة هانوفر

2002/3/29

الساعة الواحدة ليلاً

أخوكم : أبو دلبرين
طلعت خلو و عائلته
و السلام عليكم

بسم الله الرحمن الرحيم

كل نفس ذائقة الموت.
أنا لله و أنا إليه راجعون و لا حول و لا قوة إلا بالله العلي
العظيم.

نتقدم إليكم بأحر التعازي على مصابكم الجلل راجياً الله العزيز
أن يتغمد فقيدنا الغالي (سيداي تيريز) بواسع رحمته و أن يسكنه
فسيح جناته و أن يلهمكم الصبر و السلوان.

من هجار جوعان و جميع الجالية الكردية
في
الإمارات العربية المتحدة
أبو ظبي

كل الحزن ... كل الألم من قاسم عباس إبراهيم

كاد الحزن أن يهضمني حين سماعي نبأ رحيل شاعرنا
الحبيب .. القريب من القلب .. تيريز من لا يحب تيريز .. من لا
يحب من أبدع قصيدة " أي بليلي دل شادي " التي تحولت إلى
أنشودة شعبية يرددوها الشارع الكردي في الجهات الأربعة.

.. الفجعة كبيرة .. الحزن كبير ..

الآن فقط أحس بأنني بعيد أنا القابع وراء القضبان ...!

الآن فقط أحس بأن جدران السجن ضاقت بي .....

يا الله كم من الدموع ستنهمر على هذا الشاعر الكبير ...

فيا أخ جمال و يا أم جمال و يا أبناء تيريز الخالد و يا كل الذين
تألّموا على رحيل شاعرنا الكبير.

تقبلوا مني هذا العزاء

قاسم عباس إبراهيم

باقعة حزن و دموع من شركة رشو و العاملين فيها

إلى أبناء و أشقاء و زوجة الراحل الكبير الشا عر الكردي
(تيريز) و إلى كل محبيه و محبي شعره .
ببالغ الحزن و الألم تلقينا نبأ رحيل شاعرنا الخالد (تيريز)
الشاعر الذي دخل إلى قلب كل كردي لأنه أتقن ترجمة همومه ..
طموحه .. فكان بحق النبض الصادق له .. فكيف ننسى شاعرا
حمل همّنا وحبّنا و حزننا .
فكم هو كبير و جعنا ... و كم هو كبير ألمنا ... و كم هو كبير
خسارتنا ....
فلكم و لنا كل العزاء ... كل الصبر ... كل السلوان ...
فتقبلوا حزننا .. ودموعنا و حشرات قلوبنا

شركة رشو بالحسكة
مع العاملين فيها

أه يا شهر أذار ألا تكفي المآسي (البارزاني- حلبجة- جكر
خوين – محمد شيخو) و أخيراً و ليس أخراً سيدي تيريز بمزيد
من الحزن والأسى تلقينا نبأ وفاة الشاعر الكردي الكبير سيدي
تيريز .

فاسمحوا لنا أن نتقدم من الشعب الكردي و من عائلة شاعرنا
الكبير بالتعازي القلبية الصادقة الذي ترك بصماته على تاريخ
الشعب الكردي من خلال مسيرته النضالية في الأدب و الشعر
الكردي حيث كانت أشعاره تتردد على شفاه أطفال الأكراد قبل
رجاله .

ألف تحية إلى روح الشاعر الكبير سيدي تيريز التي لم تهدأ إلا
بيوم رحيله سيبقى خالداً في ذاكرة الأجيال القادمة إلى جانب
الشعراء العظام .

مرة أخرى لكم تعازينا الحارة و مواساتنا .
المجد كل المجد لسيداي تيريز
الصبر و السلوان لعائلة الفقيد .

2002/3/28

من آل حوجك
ألمانيا و السويد

بطاقة شكر أولاد الشاعر الكردي الكبير المرحوم (سيدايه تيريز)

يشكرون كل من شاركهم عزائهم برحيل فقيدهم وفقى د الشعب الكردي ويخصون بالشكر تلفزيون كل الأكراد MEDYA_TV وكل الجماهير المشاركة أكراداً وعرباً وكل الطوائف الدينية إسلاماً ومسيحيين وزرادشتيين وكل الأحزاب الكردية والسورية.

- 1- نيافة ماراستطاتيوس متى روهم مطران الجزيرة والفرات للسرمان الأرثوذكس. والأب الخوري شكر الله نصر الله والأب القس يعقوب فرجو سعيد.
- 2- الحزب القومي السوري.
- 3- الحزب الأثوري السوري.
- 4- حزب العمال الكردستاني.
- 5- حزب الوحدة الديمقراطي الكردي في سوريا (يكي تي).
- 6- الحزب الديمقراطي التقدمي الكردي في سوريا.
- 7- حزب اتحاد الشعب الكردي في سوريا.
- 8- حزب الديمقراطي الكردي في سوريا.
- 9- الحزب اليسار الديمقراطي الكردي في سوريا.
- 10- حزب يكي تي الكردي في سوريا.
- 11- الحزب الديمقراطي الكردي في سوريا (البارتي).
- 12- أحزاب التحالف الديمقراطي الكردي في سوريا.
- 13- أحزاب الجبهة الديمقراطية الكردية في سوريا.
- 14- الأحزاب الشيوعية في سوريا.
- 15- أكاديمية التراث والفلكلور والفنون الكردية في أوروبا.

- 16-فرقة برخودان الكردية في أوروبا. فرقة حلبجة الفولكلورية في الحسكة. فرقة تول هلدان. فرقة خبات. فرقة ميتان.
- 17-مجلة صوركول –بيروت. مجلة الحوار. مجلة برس...الخ.
- 18-وفود الشعراء والأدباء والمتقنين والفنانين، وكل الشكر للأديب والشاعر دلاور زنكي.

عائلة المرحوم سيدايه تيريز.